

Kerk informatie

- > Katern over vluchtelingenwerk
- > Tips voor kerkbladen
- > Hoe bestrijd je anti-semitisme?

NUMMER 244
FEBRUARI 2016

De boodschap van
Christiane van den Berg-Seiffert

Protestantse
Kerk

Veiligheid

Het verlangen naar veiligheid zit in ons allen. Veiligheid geeft je de mogelijkheid om te doen wat je wilt doen, om niet in te zitten over je eigen bestaan maar juist dat bestaan op een of andere manier in te zetten. Veiligheid begunstigt een menselijke samenleving die gebaseerd is op wederzijds vertrouwen.

Tegelijk is onveiligheid een realiteit. Het leven is bedreigd, zowel op het persoonlijke vlak als op dat van een samenleving. Wat het persoonlijke vlak betreft kan iedereen daar over meespreken. Mensen die zich onbedreigd voelen, zijn meestal of gevoelloos of arrogant. Wat betreft de samenleving ligt het wat anders. De generatie van na de Tweede Wereldoorlog is opgegroeid in een relatief veilige omgeving, behoudens diegenen die de watersnoodramp van 1953 hebben meegemaakt. Juist daarom veroorzaken terrorisme en de mogelijkheid van aanslagen zo'n shock. Waar we gevrijwaard zijn van oorlogszuchtige burens, kan nu zomaar midden in een stad een terrorist ravage veroorzaken. De vijand kan onder ons zijn, woont misschien wel achter de gevel van een huis in onze straat.

Een overheid is ervoor burgers te beschermen en te werken aan een gevoel van veiligheid. In het geval van bedreiging door terrorisme is dat niet anders. Dat kan alleen in internationaal verband. De inspanningen van regeringen om burgers te beschermen moeten gewaardeerd en gesteund worden.

Toch is het gevaar niet denkbeeldig dat een samenleving hierin doorschiet. Er is geen absolute veiligheid. Pogingen om dat te bereiken creëren ongewenste gevolgen. Overall camera's? Alle gesprekken afluisteren? Wordt daarmee niet eerder wantrouwen gecreëerd dan veiligheid geschapen? Wie zijn huis extreem beveiligd, sluit eerder zichzelf in, dan de boef buiten. En ook: kunnen oorzaken voor extremisme definitief worden uitgeschakeld? Zit daar niet een idee van maakbaarheid achter, die niet klopt? We bombarderen IS wel even plat. Zo werd ook gedacht bij de invallen in Irak en Libië en wat was het gevolg?

De idee van absolute veiligheid is een illusie. Het najagen van deze illusie kan een groter kwaad scheppen dan wat wordt bestreden. We zijn maar

mensen. We leven in een wereld die we niet naar onze hand kunnen zetten. Geloof helpt te leven in een wereld die geen absolute veiligheid kan bieden. Geloof verstaat de taal van de Psalmen, waarin het hart dat onrustig is en vol van zorgen zegt: 'hoop op God en wees geborgen'. Geloof weet ook dat we de wereld niet naar onze hand kunnen zetten, noch met politie en justitie, noch met bommen en drones. Wij verwachten het Messiaanse rijk waarin niemand kwaad zal doen en de leeuw naast het lam zal verkeren. Omdat we dat verwachten, hoeven we niet aan angst ten onder te gaan en kunnen we tegelijk nuchter en waakzaam doen wat onze hand vindt om te doen. ■

ARJAN PLAISIER
scriba van de generale synode

Reageren? Mail naar
kroniek@protestantsekerk.nl

Kerkinformatie verschijnt elf keer per jaar als officieel orgaan van de Protestantse Kerk in Nederland.

Algemeen adres

Dienstenorganisatie Protestantse Kerk in Nederland, Joseph Haydnlaan 2a, 3533 AE Utrecht, Postbus 8504, 3503 RM Utrecht, tel. (030) 880 18 80, e-mail servicedesk@protestantsekerk.nl.

Abonnementenadministratie

Abonnementsprijs € 22,50 per jaar. Vanaf 35 ex.: € 17,50 per jaar. U kunt zich als abonnee opgeven en afmelden bij de Abonnementen-administratie Kerkinformatie, Postbus 8504, 3503 RM Utrecht, tel. (030) 880 17 25, e-mail abonnementen@protestantsekerk.nl

Dit blad is voor visueel gehandicapten in aanpaste leesvorm verkrijgbaar.

Voor nadere informatie CBB, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel: (0341) 56 54 99.

Redactie-adres

Kerkinformatie, Postbus 8504, 3503 RM Utrecht, tel. (030) 880 14 17 (di, wo, do), e-mail f.rozemondd@protestantsekerk.nl

Advertenties: zie achterin aan het begin van de advertentierubriek.

Redactie

Rian Binnendijk (hoofdredacteur), Janet van Dijk, Marloes Nouwens-Keller, Evert Oudenes, Sandra Haverman (beeldadviezen), Maurits van Stuijvenberg, Frans Rozemond (eindredactie).

Basisvormgeving en opmaak

Reprovinci, Schoonhoven.

Druk

De Groot Drukkerij, Goudriaan.

Kerkinformatie op internet

www.protestantsekerk.nl/kerkinformatie
Overname van artikelen wordt op prijs gesteld, mits met bronvermelding.

Fotoverantwoording: p. 32

Bij de voorplaat

Wat doet het met de gemeente als zich een situatie van seksueel misbruik in een pastorale relatie voordoet? Christiane van den Berg-Seiffert deed onderzoek naar slachtoffers en betrokken geloofsgemeenschappen. Zie voor een interview met haar pagina 4-6.

In dit nummer

- 4 PASTORAAT**
Christiane van den Berg-Seiffert: Seksueel misbruik en de houding van de gemeente
- 8 KERK IN ACTIE**
Postzegels, kaarten en mobieltjes leveren geld op
- 9 KERK EN ISRAËL**
Studiedag over Jezus en Paulus
- 10 BEZINNING**
Internationale Lucasorde komt naar Nederland
- 11 BEZINNING**
Biddag 2016: materiaal voor viering en gesprek
- 14 GENERALE COLLEGES**
'Een ernstig gesprek op de drempel van de kerk'
- 17 PASTORAAT**
Landelijke Pastorale Dag over 'bezieling en verbinding'
- 18 KERK IN ACTIE**
Materialen en activiteiten Veertigdagentijd 2016
- 20 COMMUNICATIE**
'Kerkblad moet begrijpelijk zijn voor buitenstaanders'
- 22 KERK EN ISRAËL**
Antisemitismebestrijding als huiswerk voor de kerk
- 24 JOP**
De lerende gemeente voor kinderen en jongeren
- 28 PCTE**
Cursusagenda

DIT NUMMER BEVAT EEN KATERN VAN KERK IN ACTIE OVER VLUCHTELINGENWERK TUSSEN PAGINA 18 EN 19.

'Gemeenteleden, zorg voor een reactie'

Christiane van den Berg-Seiffert

REAGEREN OP SEKSUEEL MISBRUIK IN PASTORALE RELATIES

'Uitsluiting is het grote probleem'

Christiane van den Berg-Seiffert is afgelopen herfst gepromoveerd op een onderzoek naar seksueel misbruik in pastorale relaties. Hoe moet je als gemeente reageren als iemand met zo'n misbruikverhaal naar buiten komt?

De rol van de gemeente bij situaties van seksueel misbruik is te verhelderen met twee beelden, vertelt Van den Berg. "Het eerste is: je kunt slachtoffers zien als een profeet. Het zijn mensen die buiten de gemeenschap staan, niet geliefd in hun eigen vaderstad, roependen in de woestijn, ze hebben een ongemakkelijke boodschap te vertellen. Ze zitten helemaal niet op die profetenrol te wachten – maar hebben het gevoel: ik kan niet anders, ik móét spreken. Je kunt of wilt zo'n confronterend verhaal misschien niet geloven, maar bedenk: misschien is hij of zij wel een profeet. Niet dat hij of zij namens God of altijd de waarheid spreekt, maar laat toe dat ze je iets te zeggen hebben. Het tweede beeld is: je kunt de geloofsgemeenschap zien als het beschadigde lichaam van Christus. Gemeente: besef dat je beschadigd bent. Je kunt niet gewoon verder gaan in hetzelfde tempo, met dezelfde dingen die je altijd deed. Als je ziek bent, moet je een stapje terugdoen, goed voor jezelf zorgen, een arts erbij halen. Zorg voor hulp en een deskundige begeleiding. Besef dat dit ingrijpend is en dat het iedereen raakt. Neem de klacht serieus."

LOYALITEITSCONFLICT

Bij dat serieus-nemen hoort de uitspraak van de synode dat de eerste solidariteit bij de misbruikte hoort te liggen. Dat is lastig, want vaak is de betrokkene anoniem, je weet dus niet wie het is. Een loyaliteitsconflict ligt op de loer. Van den Berg: 'De pastor is degene die je ouders hebben begraven, die je kind heeft gedoopt, die je zo fijn heeft gesteund, die ontzettend veel goeds heeft gedaan. Je weet wat de gevolgen zijn voor zijn vrouw (of haar/zijn man, alle combinaties komen voor) en voor zijn/haar kinderen. Het is dus gemakkelijk om te kiezen voor de pastor. Let op: ook elke poging van de gemeenschap om neutraal te blijven, wordt door het slachtoffer verstaan als een keuze voor de pastor. Je moet echt duidelijk kiezen. Natuurlijk moet je blijven zien dat die pastor veel goeds heeft gedaan. Maar het hoort bij zijn professionaliteit dat hij zijn grenzen bewaakt. Dat heeft hij niet gedaan. Als die keuze duidelijk is, geeft dat ook de binnenuimte om goed voor de pastor en zijn gezin te zorgen. Dat willen de slachtoffers zelf ook. Ze willen de pastor helemaal niet kapot

BEGELEIDING VAN SLACHTOFFERS EN KERKENRADEN

Ook in pastorale relaties binnen de Protestantse Kerk komt seksueel misbruik voor. Vrouwen en mannen die dat is overkomen, kunnen voor steun en begeleiding terecht bij het meldpunt Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties in de kerk (SMPR). Ook kerkenraden kunnen voor begeleiding terecht. SMPR geeft informatie over de mogelijkheden van aanpak en biedt professionele begeleiding aan slachtoffers en kerkenraden. Op verzoek geeft het meldpunt voorlichting over plaatselijk beleid rond seksueel misbruik, over risico's, signalen, gedragscodes en preventie. Meer informatie is te vinden op www.smpr.nl.

Protocol

De basis van de begeleiding is het *Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met seksueel misbruik in pastorale en gezagsrelaties*. Onlangs is een geactualiseerde versie van dit protocol verschenen. Het is aan te bevelen dat elke plaatselijke gemeente over een exemplaar beschikt. Bij het protocol horen folders over het doen van

Lenny van den Brink is coördinator SMPR-meldpunt seksueel misbruik in de kerk

een melding en de kerkelijke klachtenprocedure. Voor predikanten en kerkelijk werkers die slachtoffers begeleiden is er het (geactualiseerde) werkboek *Doen wat je moet doen*. U vindt al het materiaal op www.protestantsekerk.nl/webwinkel, zoek op SMPR.

Besef hoe iemand beschadigd is, zegt Van den Berg. "Maar besef ook dat die beschadiging maar één kant van iemand is. Het misbruik begon in een periode dat het slachtoffer kwetsbaar was, maar het zijn verder vaak juist sterke mensen. Actief in de gemeente. Betrokken. Juist uit liefde voor die kerk en uit angst dat er meer slachtoffers vallen, hebben ze gesproken. Er ontstaat een nieuw probleem: omdat ze is gaan praten, ziet de gemeente een pittige tante staan. Erken beide kanten van zo iemand: de sterke én de beschadigde kant."

VOORKOMEN?

Kan een gemeente misbruik voorkomen? "Zie erop toe dat je voorganger een eigen leven heeft naast de gemeente. Zorg dat er geen onduidelijkheid bestaat over allerlei soorten grenzen. Maar schaf bijvoorbeeld het huisbezoek niet af. Het mooie van het pastoraat is juist de nabijheid. Ik heb beschreven wat er mis gaat in de kerk, maar er gebeurt gelukkig ook veel goeds." ■

MARGOT BERENDS

theoloog, freelance journalist en fotograaf

maken. Wat ze wel willen: hij moet van de kansel af, weg uit de gemeente, er moet voorkomen worden dat hij meer slachtoffers maakt en er moet naar hem omgezien worden.'

EENZAAM

Van den Berg heeft vaak gezien dat er veel zorg is voor de ontredde gemeente en weinig voor het slachtoffer. Men gaat ervan uit dat die genoeg heeft aan de toegewezen, externe vertrouwenspersoon. 'Maar daarnaast moeten er binnen de geloofsgemeenschap mensen zijn die bij de benadeelde in de buurt blijven. Zo iemand voelt zich verschrikkelijk eenzaam. Misbruikt zijn door de pastor treft je diep in je bestaan: de kerkgemeenschap is of was je leven. Bovendien raakt het aan je Godsbeeld: het misbruik wordt vaak theologisch gelegitimeerd. Er moet iemand zijn die vraagt wat je nodig hebt, die samen met je naar de kerk gaat en met

jou achterin gaat zitten, en als het je teveel wordt, samen met jou weer weggaat. Ook de mensen die dat doen, moeten ondersteund worden, want ook zij kunnen met uitsluiting te maken krijgen. Uitsluiting is het grote probleem na misbruik. Gemeenteleden, zorg dus voor een reactie. Een kaartje, een bos bloemen. Als je niet weet wie de benadeelde is, kun je je reactie afgeven bij iemand die wél weet wie het is. Alles is beter dan niet reageren.'

VERGEVING?

Gemeenteleden beginnen nogal eens over vergeving. Dat is een valkuil. Slachtoffers vertelden Van den Berg vaak: "Ik verlang er zo naar om te vergeven, maar dan moet hij eerst het misbruik toegeven, in therapie gaan en om vergeving vragen. Maar hij ontkent het, bagatelliseert het. Vertelt leugens. Dan blijf je met je vergeving zitten."

Taizé-dagteksten vervallen

Jarenlang heeft Kerkinformatie een pagina met dagteksten van Taizé opgenomen. Zoals we in het januarinumnummer op p. 29 hebben uitgelegd, is deze pagina met ingang van het nieuwe jaar vervallen. De belangrijkste reden hiervoor is, dat de verschillende gangbare leesroosters tegenwoordig gemakkelijk beschikbaar zijn via internet. Dagteksten van Taizé zijn ook gemakkelijk te downloaden via de volgende route op www.taize.fr/nl:

- kies de groene tab waarop staat: De Bron van het geloof
- kies in het linker kader: Gebedsviering
- kies uit het linker kader: bijbelteksten voor elke dag
- scroll naar beneden en download de bijbelteksten (er staan drie maanden gereed) in pdf.

In plaats van bijbelteksten wordt voortaan in Kerkinformatie elke maand een pagina met gebeden afgedrukt (zie pagina 31), die vrij gebruikt mogen worden. De gebeden worden ontleend aan bestaande bundels, maar ook nieuw geschreven door leden van de Werkgroep Eredienst. De redactie hoopt dat deze andere invulling de gebruikswaarde van de pagina zal vergroten.

Kerkgeschiedenis

Op zaterdag 27 februari 2016 houdt de Vereniging voor Nederlandse Kerkgeschiedenis haar voorjaarsbijeenkomst in Amersfoort. Het thema is 'Amersfoort: stad van wonderen', naar aanleiding van het boek *In het water gevonden. Het Amersfoortse Mirakelboek* (Hilversum 2015). Prof. dr. Dick de Boer zal spreken over het wonder als venster op de middeleeuwse samenleving. Prof. dr. Ludo Jongen zal het hebben

over Heilig Amersfoort. Hij verzorgt ook een stadswandeling door Amersfoort. Plaats: Evangelisch-Lutherse Kerk, Langestraat 61 te Amersfoort, 10.00-14.00 uur. Kosten: € 5,-, (leden) of € 10,- (niet-leden), inclusief koffie/thee, een broodje en de stadswandeling). Aanmelden (voor 22 februari): kerkgeschiedenis@gmail.com, daarbij graag aangeven of u deelneemt aan de wandeling.

Historisch Tijdschrift GKN

Onderwijs is in de gereformeerde traditie altijd belangrijk geweest. Het onlangs verschenen nummer van het *Historisch Tijdschrift GKN*, over de geschiedenis van de Gereformeerde Kerken die in 2004 opgingen in de Protestantse Kerk, besteedt hier op drie niveaus aandacht aan met bijdrage over de sociale academie De Nijenburgh (1957-1974), zondagsschoolvereniging Jachin en een bespreking van een roman uit 1935 van ds. G. Meynen over een theologiestudent aan de Vrije Universiteit. Verder een biografische schets over Kees de Kruijter (1941-2014), oud-actuaris/archivaris van de Gereformeerde Kerken in Nederland. In memoriams zijn opgenomen over de predikanten: P.C.L. de Jager, F.J. Kok, A.V. de Nooij, C.P.T. Rijper, H.A. Starrenburg en H. Vollenhoven. *Historisch Tijdschrift GKN* (over de geschiedenis van de gereformeerden die meegingen naar de Protestantse Kerk) verschijnt tweemaal per jaar. Registers zijn te vinden via www.hdc.vu.nl/htg. Een abonnement kost € 14,-. Informatie en bestellingen: f_rozemonde@ziggo.nl

Jaarthema Bond

De Gereformeerde Bond heeft als jaarthema voor 2016 gekozen: 'Vreemdelingschap en hoop'. De keuze is ingegeven door de toenemende onrust en dreiging in de wereld. Wat betekenen die voor de kerk? De kerkverlating gaat niet voorbij aan gemeenten die zich verwant weten met Gereformeerde Bond, maar is een realiteit in veel gemeenten en gezinnen, erkende algemeen secretaris Piet Vergunst in bondsorgaan De Waarheidsvriend. "Deze ontwikkeling kan tot moedeloosheid leiden, maar kan ook een scherpere blik op de roeping van de kerk geven. In een wereld vol dynamiek en duisternis is Gods Woord een vast baken en een licht dat schijnt in het donker. Vreemdelingschap en hoop hebben alles te maken met concentratie op de Heere en Zijn Woord. Vreemdelingschap en hoop zijn in de Bijbel gerelateerd aan een geestelijke houding. Het biedt de gelovige houvast om in de concrete werkelijkheid te overleven. Tegelijk biedt het hoop voor de toekomst. De gemeente weet zich een vreemdeling op aarde. Maar vol verwachting mag de gemeente van Jezus Christus uitzien naar een toekomst waarin God eens alles goed maken zal." Tijdens de jaarvergadering op 19 mei en in regionale ambtsdragersvergaderingen zal het thema uitgewerkt worden.

Gebruikte ansichten en mobieltjes **leveren geld op**

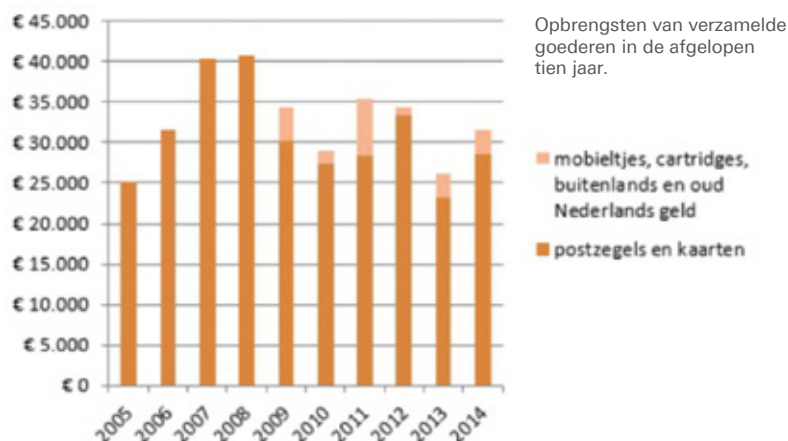
Oude mobieltjes, lege cartridges of oude ansichtkaarten en postzegels: wat kun je daar nog mee? Kerk in Actie roept gemeenten op ze in te zamelen voor het werk van Kerk in Actie. Het geld dat de verkoop van deze spullen opbrengt, komt ten goede aan partnerorganisaties van Kerk in Actie.

Kerk in Actie organiseert samen met de GZB (Gereformeerde Zendingsbond) al jaren een inzamelingsactie van postzegels, ansichtkaarten en geboortekaartjes. Naast deze gezamenlijke verzamelactie, kunnen er bij Kerk in Actie ook oude mobieltjes, lege cartridges, en oud Nederlands en buitenlands geld ingeleverd worden.

Het aardige van de actie is dat ieder gemeentelid er eenvoudig aan mee kan doen. In elk kerkgebouw kunnen inzamelboxen worden geplaatst voor de in te zamelen materialen.

MEER WETEN?

Misschien is er in uw buurt al een inzamelpunt, waar informatie over

de actie is te verkrijgen. U kunt dat nagaan op www.kerkinactie.nl/ inzamelingsacties. Daar zijn ook posters en flyers te downloaden en staat meer informatie over het inzamelen. ■

LINDA ZUIDHOF
communicatiemedewerker
Kerk in Actie

BERICHTEN

Federatie Diaconieën

De jaarvergadering 2016 van de Federatie van Diaconieën wordt gehouden op zaterdag 12 maart in vergadercentrum De Schakel in Nijkerk. Het thema is: De diaconie, de samenleving en de overheid: welke diaconie wil je zijn in de participatiemaatschappij, kansen en grenzen. Prof. dr. Herman Noordegraaf, hoogleraar diaconaat aan de Protestantse Theologische Universiteit, leidt het onderwerp in. Aanvang: 10.30 uur, afsluiting met een lunch. Geïnteresseerden zijn hartelijk welkom, de toegang is vrij. Informatie: G. van Beek (secretaris), tel. (030) 692 06 59, e-mail: info@federatie-diaconie.nl

Vrijzinnige geschiedenis

De herinnering aan het bloeiende

vrijzinnig hervormde verenigingsleven verdient het om goed gedocumenteerd te worden. Dat stelt Erik Jan Tillema van onderzoeksbureau Deus. Zijn advies- en voorlichtingsbureau op het gebied van religie en zingeving is een crowdfunding-actie begonnen om de geschiedenis van de Vereniging van Vrijzinnige Hervormden (VVH) te kunnen vastleggen. Wat hebben vrijzinnigen in 100 jaar bereikt? Hoe groot was hun invloedssfeer? En op welke manieren hebben zij zich georganiseerd? Deze vragen wil Bureau Deus met het komende onderzoek gaan beantwoorden, zodat in belangrijke lacunes van vrijzinnige geschiedschrijving wordt voorzien. Meer informatie over het project: www.bureaudeus.nl

Kerkelijk werkers akkoord met fusie

De algemene ledenvergadering van de Vereniging Kerkelijk Werkers heeft op 18 december unaniem ingestemd met een fusie met CNV Connectief. Hierdoor is per 1 januari 2016 de VKW samengegaan met de sectorgroep CNV Kerk en Ideëel, onderdeel van CNV Zorg & Welzijn. Het besluit maakt verdere professionalisering van de beroepsgroep hbo-theologen/kerkelijk werkers mogelijk. De dienstverlening op het gebied van collectieve arbeidsvoorwaarden en individuele belangenbehartiging wordt uitgebreid. De beroepsinhoudelijke ondersteuning (studiedagen, symposia) blijft gehandhaafd. De VKW heeft met dit besluit een lang traject van overleg afgerond.

Studiedag over Jezus en Paulus

Op maandag 14 maart wordt in het Protestantse Landelijk Dienstencentrum een studie- en ontmoetingsdag gehouden onder de titel 'Jezus en Paulus: twee Joodse broeders'. Het doel is dat deelnemers komen tot een beter verstaan van de overeenkomsten en verschillen tussen Jezus en Paulus en daarmee nieuwe inzichten en perspectieven ontvangen voor de joods-christelijke dialoog.

Sprekers zijn dr. Annette Merz, hoogleraar Nieuwe Testament aan de Rijksuniversiteit Groningen en gespecialiseerd in het historisch onderzoek naar Jezus, en dr. Peter Tomson, emeritus-hoogleraar van de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid in Brussel en gasthoogleraar in Leuven. Hij is kenner van het jodendom en het christendom in de Grieks-Romeinse wereld en van de Joodse achtergronden van Jezus en Paulus. 's Middags zijn er twee rondes van telkens drie workshops over Joodse visies op Jezus, Jezus in de film, Stemmen rond Jezus, Parabels van Jezus en Joodse midrasj. De dag krijgt op 7 en 8 november een vervolg in een symposium in Lunteren over 'Jezus en Paulus. Joodse hervormers?' met internationale sprekers als prof. dr. Gabriele Boccacine en prof. dr. Pamela Eisenbaum.

AANMELDEN

De dag wordt georganiseerd door bureau Kerk en Israël en de Protestantse Raad voor Kerk en Israël. De toegangsprijs is € 12,50. De dag duurt van 10.30 tot 15.30 uur. Predikanten

kunnen 0,25 punten ontvangen voor het bijwonen van deze studiedag in het kader van de Permanente Educatie. Informatie en aanmelden via bureau Kerk en Israël: kerkenisrael@protestantsekerk.nl ■

Biedt Paulus een Joodse visie op Jezus?

De contactadressen van bestuur en beleidsmedewerker blijven voorlopig ongewijzigd en worden in de loop van 2016 aangepast. Informatie: www.kerkelijkwerkers.nl

Veertigdagenkalender 2016

De Vereniging voor Vrijzinnige Protestanten heeft een Veertigdagentijdskalender uitgegeven met als motto 'Laat me niet lachen'. De kalender bevat artikelen over gein en ongein in deze wereld en hoe lachen en openheid ruimte kan geven. Een opgewekt thema op weg naar Pasen. Veertig fragmenten met gedachten, gezichten en recepten. Door tranen heen kan de lach doorbreken. Prijs: € 3,50 exclusief verzendkosten, vanaf tien

exemplaren korting. Besteladres: info@vrijzinnig.nl

Jubileum Tent of Nations

Tent of Nations is een educatieve boerderij in Bethlehem. Hier woont de Palestijns-christelijke familie Nassar. Ondanks de moeilijke omstandigheden en voortdurende bedreiging van confiscatie van het land, zet de familie Nassar zich op een geweldloze en zeer creatieve manier in onder het motto 'Wij weigeren vijanden te zijn'. Van 9-12 mei 2016 viert Tent of Nations met vrienden van over de hele wereld haar 100e verjaardag. Dit doet zij door een inspirerend programma aan te bieden waarin vriendschap, solidariteit en ontmoeting centraal staan, en waarin de deelnemers de handen uit

Tijdens het jubileum worden amandelbomen gepland.

de mouwen steken. Tijdens de twee weekenden voorafgaand en volgend op de Celebrations worden excursies op de Westbank aangeboden. Aanmelden kan tot 29 februari 2016. Meer informatie is te vinden op www.tentofnations.nl.

Internationale Lucasorde komt naar Nederland

De Lukasorde zet zich al vele jaren in voor de dienst der genezing in de kerken. Vanwege haar Anglicaanse wortels houdt zij haar internationale conferenties meestal in één van de Angelsaksische landen. Maar in juni komen de conferentiegangers uit de hele wereld naar het Brabantse Helvoirt. Belangstellenden kunnen zich nog aanmelden.

Het thema van de conferentie is 'Send to heal'. Tijdens de opening zal dr. Arjan Plaisier, naast dr. Joris Vercammen en ds. Teun van der Leer, een welkomstwoord spreken namens de Nederlandse kerken. De inleiders zijn ds. Marleen Blootens, dr. Deborah van de Bosch-Heij, ds. Rob van Essen, dr. Teunaard van der Linden, ds. Eva Ouweland en Carola Schouten (ChristenUnie).

HELING

De Lucasorde is een interkerkelijke gemeenschap die de 'dienst van heling' in kerken en geloofsgemeenschappen bevordert door publicaties, toerustingsdagen en conferenties. In de Lucasorde komen pastorale werkers en werkers in de gezondheidszorg samen. Men wil voorkomen dat geloof, gebed en ziekenzalving worden uitgespeeld tegen medische zorg en

medicijngebruik. De Nederlandse afdeling werd in 1953 opgericht door ds. P.C. van Leeuwen, destijds secretaris van de Hervormde Raad voor Kerk en Ziekenzorg (opgegaan in de huidige Werkgroep Pastoraat en Gezondheidszorg in de Protestantse kerk. De vorige internationale conferenties waren in de Verenigde Staten, Australië, Groot-Brittannië, Canada en Nieuw Zeeland. Omdat de Nederlandse afdeling een bescheiden omvang heeft, is de Charismatische Werkgemeenschap Nederland (CWN) mede-gastvrouw van de conferentie in 2016.

AANMELDEN

De geheel Engelstalige conferentie wordt gehouden van 14 t/m 17 juni in bezinningscentrum Emmaus te Helvoirt. Vier dagen (all-in) vanaf € 295,- per persoon. Dagprijs € 45,- (stu-

Tweede Kamerlid Carola Schouten (Christen Unie) is één van de sprekers tijdens de conferentie.

denten € 30,-). Informatie over het programma, de twintig workshops en excursies en aanmeldadres: www.OSL2016.nl ■

BERICHTEN

Werelddag Kerk in Actie

Op zaterdag 16 april 2016 is iedereen van harte welkom op de Kerk in Actie Werelddag. Tijdens dit jaarlijkse evenement is er de mogelijkheid om christenen van over de hele wereld te ontmoeten. Verhalenverteller en journalist Kees Posthumus zorgt ervoor dat het een dag wordt vol met ritme, mooie tegenstellingen en gesprekken met buitenlandse gasten. Er wordt samen gezongen, er zijn verschillende soorten workshops en er is ruimte om met elkaar ervaringen of tips uit te wisselen. Zo ervaart u hoe het is om onderdeel te zijn van zoveel christenen wereldwijd! De Werelddag is in de Immanuelkerk in Ermelo. Kijk voor meer informatie op www.kerkinactie.nl/werelddag.

'Zonder Israël geen toekomst'

De stichting Platform Kerk en Israël houdt op 7 maart een landelijke dag voor Kerk en Israëlgroepen en overige belangstellenden. Israël is niet een notie, maar een natie met een levende traditie. De traditie waarin Jezus leerde en vierde. Hoe kunnen christenen hem herkennen en begrijpen als ze zijn 'taal' niet geleerd hebben? Inleidingen: prof. C.J. den Heyer, rabbijn R. Evers en de heer J. Wesseling. Maandag 7 maart. 10.00-16.00 uur, Kruiskerk, Venestraat 44, Nijkerk. Kosten: € 10,-. Aanmelden via www.appelkerkenisrael.nl of tel. (073) 657 91 41.

Identiteit in beweging

De Provinciale Werkgroep Kerk en Israël Noord-Brabant-Limburg organiseert samen met de Antwerpse Contactgroep voor Joods-Christelijke betrekkingen op 15 en 16 maart een theologische conferentie voor predikanten, leerkrachten en een ieder die geïnteresseerd is in de joods-christelijke verhoudingen. Thema: Identiteit in beweging. Plaats: Westmalle, België. Sprekers: prof.dr. Cees J. den Heyer, prof. dr. Peter J. Tomson, dr. Leo Mock, dr. Elisabeth Bodens-Hosang, dr. Bart Wallet; en dr. Rachel Reedijk. PE-punten predikanten en kerkelijk werkers Protestantse Kerk: 0,5. Informatie en aanmelden: D.K. Wielenga, Hofmeierstraat 8, 5663 CK

Biddag 2016 Materiaal voor viering en gesprek

Op woensdag 9 maart of de zondag erop volgend houden veel gemeenten een bidstond voor gewas en arbeid. Met het oog hierop hebben Kerk in Actie en de Raad van Kerken materiaal gemaakt voor viering en gesprek. Het materiaal verschijnt als het themakatern getiteld: 'Sociale ongelijkheid'.

In Nederland nemen de verschillen tussen arme en rijke mensen langzaam toe. De vermogensongelijkheid wordt groter. Daarnaast krijgen veel mensen te maken met de versoering van de verzorgingsstaat. Van de overgang naar de participatiesamenleving zullen naar verwachting de mensen met een smalle beurs het meeste last hebben. Iedereen moet immers voor aanvullend onderwijs, juridische hulp en zorg meer zelf gaan betalen. Deze kosten zijn vaak te hoog om uit het gewone inkomen te betalen. Bij gebrek aan eigen vermogen heeft men dan geen toegang tot deze voorzieningen.

LIJNEN

Dat de sociale ongelijkheid toeneemt, merken de kerken aan het toenemende beroep op noodhulp, schuldhulp-

verlening en voedselbanken. Vanuit kerken wordt veel hulp gegeven. Daarnaast worden in kerken vragen gesteld bij deze ontwikkeling, vindt er bezinning op plaats en komen kerken al langer op voor de rechten van mensen. Het is goed om deze verschillende lijnen in een dienst op of rond biddag eens samen te laten komen. Het materiaal voor viering en gesprek biedt achtergrondinformatie en suggesties voor een dergelijke dienst op biddag.

BESTELLEN

Het materiaal is voor € 3,50 (inclusief portokosten) te bestellen via

rvk@raadvankerken.nl of te downloaden: <http://www.raadvankerken.nl/?b=3652>.

TRINUS HOEKSTRA

medewerker diaconaat (geloof, arbeid, economie) Kerk in Actie

Geldrop, Nederland, tel. (040) 286 30 09, e-mail dkwielenga@onsbrabantnet.nl

HGJB-vakanties

De HGJB biedt in de zomer van 2016 nieuwe vakanties aan. De jongerenorganisatie organiseert al jarenlang vakanties voor kinderen, tieners en jongeren, maar dit jaar is het aanbod gevarieerder. In 2016 biedt de HGJB 43 vakanties aan, 8 voor kinderen, 15 in het binnenland, 14 in het buitenland en 6 vakanties voor 18-plussers. Tot het aanbod behoren onder meer 'Summer Kids' aan het begin van de vakantie 'als papa en mama nog werken' en Bushcraft Zweden op. Brenda Heek van HGJB-vakanties: "We denken hiermee in een behoefte

te voorzien. Voor kinderen is het leuk om aan het begin van de vakantie gelijk iets leuks te doen, voor ouders is het ook gewoon handig. De bushcraft-vakantie in Zweden sluit aan bij een andere trend: er zijn jongeren die er zelf op uit willen, actief zijn in de buitenlucht en back to the basics. Informatie: www.hgjb.nl > vakanties

Het doel van de avondmaalscollecte

Vraag

Als wij vroeger het Avondmaal vierden, stonden er op de avondmaaltafel grote bussen – met watten erin vanwege het geluid – waarin de avondmaalsgangers geld, papier of munt, deponeerden. Nu wij het lopend avondmaal kennen, is er voorafgaand een zogenaamde avondmaalscollecte. Onze vraag is waarom dat zo is en wat de betekenis hiervan is. Soms denken

mensen namelijk dat ze moeten betalen voor het avondmaal. Dat zal niet de bedoeling zijn, maar wat dan wél?

Antwoord

Dat mensen denken dat ze eerst betalen moeten voordat ze aan de Maaltijd van de Heer mogen aangaan, is niet zo vreemd. In onze cultuur geldt dat toch voor bijna alles: eerst entreegeld betalen of een ticket kopen. In de eredienst van de Kerk is het precies andersom, dat is de omgekeerde wereld van de liturgie. Er is al betaald door Jezus met zijn woorden en daden tot op het kruis. Dat is de diepste zin van de gedachtenis bij het Avondmaal. De inzameling van de gaven bij deze Maaltijd heeft de oudste, bijbelse wortels. Het was namelijk een échte, voedende maaltijd. De toelichting bij het *Dienstboek* (pag. 883) vermeldt:

“In de eerste christengemeenten werden levensmiddelen en andere gaven naar de plaats van samenkomst meegebracht. De Maaltijd was dan tegelijk ook een teken van vanzelfsprekende diaconale zorg.” Dat was wél de bedoeling, maar niet altijd de praktijk: rijken aten en dronken volop van hun eigen etenswaren, armen kregen dus niks meer, zie 1 Korintiërs 11: 20-22. De avondmaalscollecte, of beter ‘inzameling van de gaven’, is dus een (wereld)diaconale inzameling. Ook dat is avondmaal vieren: wij zijn één brood en één lichaam van Christus, wij leren delen wereldwijd. Een diaken kan een korte toelichting geven over het collectiedoel. ■

DS. PETER HOOGSTRATE
lid van de werkgroep Eredienst

?! Heeft u een vraag over de eredienst? Stel deze via werkgroeperedienst@protestantsekerk.nl.

BERICHTEN

Anders vieren

Veel gemeenten zijn op zoek naar manieren om nieuwe impulsen te geven aan de eredienst: eigentijds, met nieuwe vormen en meer interactief. Dit voorjaar organiseert de Protestantse Kerk op vier locaties een inspiratiedag ‘Anders vieren’. De dagen zijn bedoeld voor mensen die actief of uit interesse bij de vormgeving van de eredienst in hun gemeente zijn betrokken: kerkenraadsleden, predikanten, kerkmusici, leden taakgroep liturgie, gemeentelieden. Het ochtendprogramma biedt een inleiding op het onderwerp. ‘s Middags zijn er workshops met verschillende voorbeelden van anders vieren, met een presentatie en gesprek. Aan het eind van de dag neemt ieder voorbeelden en ideeën mee naar huis. Data: zaterdag 9 april in Gouda en Goes, zaterdag 23 april in Eindhoven en op zaterdag 28 mei in Hendrik Ido Ambacht. Kosten: € 25,00 per persoon (inclusief lunch). Bij aanmelding drie weken van

tevorens betaalt u € 20,-. Voor informatie en aanmelden: m.vanden.bogerd@protestantsekerk.nl.

Pluraliteit en kerkmuziek

Er is een veelheid aan liederen, een veelheid aan wensen en smaken. Kom je daar als voorganger zoveel mogelijk aan tegemoet of volg je een eigen lijn? Over deze vragen heeft Kerkzang.nl – centrum voor de kerkzang de cursus ‘Voorganger, kerkmuziek en pluraliteit’ ontwikkeld.

De cursus bestaat uit drie cursusmiddagen en voorbereidende literatuurstudie met opdrachten. Invalshoeken: *Pluraliteit, (Kerk)muziek en theologie, en Kerkmuzikaal beleid*. Het onderdeel *Kerkmuzikaal beleid* wordt samen met iemand uit de eigen gemeente vormgegeven, bijvoorbeeld een gemeentelid, een lid van

de liturgiecommissie of een cantor. Iedereen die betrokken is bij liturgisch en kerkmuzikaal beleid is welkom. Docenten: Berend Borger (theoloog, gemeentepredikant), Anje de Heer (kerkmusicus), Catrien Posthumus Meijes (kerkmusicus). Plaats en data: Amersfoort, 8 april, 13 mei en 10 juni, telkens van 12.15-16.15 uur. Punten Permanente Educatie: 2. Informatie en aanmelding: www.kerkzang.nl of mail: bureau@kerkzang.nl

Wie zijn die mensen die namens de twee miljoen leden van de Protestantse Kerk deel uitmaken van de synode? Waarom besteden ze minstens vier dagen per jaar aan vergaderen over het beleid van de Protestantse Kerk? In deze rubriek vertellen ze daarover. Deze maand: ouderling **Janneke Opmeer-van der Schee** uit Sprang-Capelle, afgevaardigde van de classis Heusden-Almkerk. In het dagelijks leven heeft ze samen met haar man, die dierenarts is, een praktijk voor natuurgeneeskunde.

'Straal vooral uit wat geloof en kerk kunnen betekenen'

HOE IS HET OM SYNODELID TE ZIJN?

Een synodelid krijgt een heel breed beeld van wat er speelt binnen de kerk. Als lid van de plaatselijke kerkenraad, als adviseur binnen het breed moderamen van de classis en in de synode mag je meedenken en meespreken over de toekomst van de kerk. Je ontmoet anderen die net als jij begaan zijn met die kerk en bereid zijn zich ervoor in te zetten. Dat geeft mooie ontmoetingen en warme gesprekken.

MET WELKE STROMING IN DE PROTESTANTSE KERK VOELT U ZICH VERWANT?

Ik zie mijzelf vooral als iemand van het midden. Ik ben opgegroeid in een gereformeerde-bondsgezin en heb er later ook voor gekozen om in de bondskerk belijdenis te doen. Nu ben ik lid van een midden-orthodoxe gemeente. Daar voel ik me thuis, ze past bij de manier waarop ik nu het geloof ervaar. Met een goed gevoel kijk ik terug op hoe ik in het geloof ben opgevoed en hoe dit mij heeft gevormd. Op vele momenten ging de Bijbel open en ik leerde de vreugde (en ook de vanzelfsprekendheid) ervaren van een zondag met rust en kerkgang.

WAT ONTROERT U IN DE KERK?

Sociale scheidslijnen vallen weg. Voor God hebben we allemaal dezelfde status. We zijn als mensen aan elkaar gegeven en zetten ons schouder aan schouder in voor de voortgang van het evangelie, omdat we het geloof in God zien als de basis van waaruit we leven.

WIE IS GOD VOOR U?

De oorsprong van het leven. Ik ben door Hem geschapen, ik voel me door Hem gedragen. Het is een soort oergevoel: te weten dat iemand je ten diepste kent. In het dagelijks leven geeft dat rust en vertrouwen: God zal deze wereld, waarin het door toedoen van ons mensen vaak zo hartgrondig misgaat, niet loslaten.

WAT BETEKENT BIDDEN VOOR U?

Enerzijds Gods tussenkomst vragen bij de nood van deze wereld, ver weg, maar juist ook dichtbij, in de eigen gemeente en de familie. Daarnaast is bidden vooral persoonlijk contact zoeken met God en volledig eerlijk zijn tegenover jezelf in Gods aanwezigheid. Bij God durf ik mij kwetsbaar op te stellen. Samen met Hem wil ik ontdekken welke weg ik moet gaan. Er is niet een bepaald gebedsmoment, het is meer voortdurend in contact staan met God bij de dagelijkse afwegingen en beslissingen.

WAT MAG MEER AANDACHT KRIJGEN IN DE KERK?

Natuurlijk vraagt kerk-zijn om organisatie. Maar we moeten vooral niet uit het oog verliezen waar het werkelijk om gaat: het doorgeven van Gods blijde boodschap. De vreugde daarover en het vertrouwen dat God zijn kerk niet in de steek laat, mogen wel meer doorklinken in ons kerkelijk leven. Als je uitstraalt wat geloof en kerk-zijn voor je kunnen betekenen heb je meer een boodschap naar buiten toe dan met alle nadruk op de vragen hoe we het schip drijvende houden en meer leden en kerkgangers kunnen trekken.

WAT IS DE GROOTSTE UITDAGING VAN DE SYNODE IN DEZE TIJD?

In praktijk brengen wat ik zonet zei, daarin het voortouw nemen en dit ook via de synodeleden en het herderlijk schrijven laten neerdalen in de plaatselijke gemeenten. De zeven brieven over het ambt van de scriba van de synode waren een mooi initiatief. Zo blijft in de gemeenten en in de kerkenraden het gesprek op gang over wat er werkelijk toe doet in de kerk. ■

JAN KAS
freelance journalist

De landelijke Protestantse Kerk kent een aantal colleges die helpen om het kerkelijk samenleven te ondersteunen. Zij bestaan uit deskundige vrijwilligers en dienen de kerk door werkbare regelingen te ontwerpen, te peilen hoe het gaat in de gemeenten of te bemiddelen bij vastgelopen situaties. *Kerkinformatie* vraagt hen wat ze doen en hoe ze het doen. Deze maand de laatste aflevering: **het Generaal College voor de Toelating tot het ambt van predikant**

'Een ernstig gesprek op de drempel van de kerk'

Een examen is het niet. "Wel een ernstig gesprek op de drempel van de kerk, over motivatie en roeping." Ds. Daco Coppoolse, secretaris van het Generaal College voor de Toelating tot het ambt van predikant, over de 'poortwachtersfunctie' van het colloquium.

Wie in de Protestantse Kerk als predikant beroepbaar wil zijn, moet een colloquium aanvragen. Aan de hand van een toegestuurde levensbeschrijving, de orde van een recent gehouden kerkdienst en de bijbehorende preek worden in dat gesprek "hart en nieren geproefd", zegt ds. Coppoolse. "Met de kandidaat spreken we over de wijze waarop hij of zij zich profileert en samen kijken we vooruit naar wat dit betekent voor het toekomstig functioneren in de kerk."

VERWELKOMING

"Meer dan vroeger heeft het colloquium het karakter van een persoonlijke ontmoeting", aldus Coppoolse. "Op het moment dat iemand na de theologie-studie het ambt van predikant wil aanvaarden, ontmoet hij of zij tijdens het colloquium *de kerk*, vertegen-

woordigd door een delegatie van haar ambtsdragers, doorgaans een ouderling, een diaken en twee predikanten. Je zou het ook als een vorm van verwelcoming kunnen zien." Een voorwaarde voor het gesprek is dat de kerkelijke 'commissie beoordeling geschiktheid' de kandidaat bekwaam acht voor het ambt van predikant. Gespreksonderwerpen zijn 'de opdracht van het ambt, de roeping en kerkelijke toewijding van betrokkene, de roeping van kerk en gemeente en het delen in het belijden van de kerk'. Wanneer het colloquium naar tevredenheid is verlopen, is de kandidaat na het afleggen van een belofte bevoegd om 'als proponent te staan naar het ambt van predikant', zoals het officieel heet. Hij of zij mag zich dan beroepbaar stellen, als predikant of predikant-geestelijk verzorger.

MINDER AANVRAGEN

Het generaal college heeft een "poortwachtersfunctie", zegt Coppoolse. "Wij laten toe. Een gemeente die de kandidaat gaat beroepen, verwacht ook dat ze iemand in huis haalt die het predikantsambt aankan. Een enkele keer heeft het colloquium geen bevredigend verloop. We kunnen de kandidaat dan uitnodigen voor een vervolgesprek. Na zo'n zeperd kiest de betreffende persoon meestal voor een nieuwe delegatie en een nieuwe kans. Heel begrijpelijk en verstandig. In de afgelopen tien jaar is het niet voorgekomen dat ook het tweede gesprek onbevredigend was." Het generaal college voor de toelating tot het ambt telt zes delegaties

Voorzitter Daco Coppoolse

'BELOOFT U...'

De belofte waarop de kandidaat moet antwoorden:

"Aanvaardt u de roeping tot de openbare prediking van het evangelie, de bediening van de sacramenten en de herderlijke zorg, en bent u bereid in al het ambtelijk werk te getuigen van het heil in Jezus Christus? Belooft u daarbij te blijven in de weg van het belijden van de kerk in gemeenschap met de belijdenis van het voorgeslacht, (waaraan, als betrokkene daarom verzoekt, wordt toegevoegd: daarbij in het bijzonder verbonden met de belijdenisgeschriften van de gereformeerde traditie, of: daarbij in het bijzonder verbonden met de belijdenisgeschriften van de lutherse traditie)? Belooft u zich te houden aan de regels, gesteld in de orde van de kerk?"

van vier personen. "Elke delegatie komt gemiddeld tweemaal per jaar bijeen. De delegaties dragen de naam van een provincie of een cluster van provincies. De bijeenkomsten zijn verspreid over het land. Een kandidaat die zo snel mogelijk aan de beurt wil zijn, moet bereid zijn om naar de plaats te reizen waar de eerstvolgende zitting wordt gehouden. Dat kan Groningen zijn of Goes, maar ook Utrecht." Het aantal aanvragen voor het colloquium daalt. "Die afname was voorzien, er zijn ook minder studenten theologie." Het afgelopen jaar waren er circa 45 kandidaten. "In het verleden kregen we jaarlijks tussen de 65 en 70 aanvragen."

Proponent Wilma van Rijn vlak na haar toelatingsgesprek in november met de Utrechtse delegatie: ouderling Jan de Rooij, ds. Dako Coppoolse en diaken Anke Swets.

NIET OVERDOEN

Voor de gesprekken vindt Coppoolse het van belang dat “de kandidaat de ruimte krijgt om zichzelf te laten zien”. “Een kandidaat die daartoe niet bereid is en zich defensief opstelt, beleeft doorgaans een spannend uurtje. Dan is het zweten. Zowel voor de kandidaat als voor de delegatieleden. Zware theologische discussies vermijden we liever. De kandidaat is afgestudeerd en is geschikt bevonden. Dat was aan de opleiders, we gaan niet overdoen wat anderen al deden. De exegese in een preek gaan we ook niet inhoudelijk aanvechten, de kandidaat moet er wel een gesprek over kunnen voeren. Straks kan hij of zij immers ook door kritische gemeenteleden worden aangesproken.”

BEWEEGREDEKENEN

De beweegredenen voor het predikantschap zijn een wezenlijk thema van het colloquium. Coppoolse: “Het punt van roeping zal gaandeweg de studie ook wel aan de orde zijn geweest. Er moet wel wat meer zijn dan ‘moeder die het zo graag wil’. Anders houd je het niet vol. Heeft de kandidaat het in zich om het predikantschap te dragen? Soms is er wel twijfel of iemand het zal redden.

‘PITTIGE VRAGEN’

“De commissie was kritisch, er werden pittige vragen gesteld, maar dat is niet slecht”, vertelde Wilma A. van Rijn uit Katwijk aan Zee vlak na haar colloquiumgesprek in november. “De laatste hobbel die genomen moest worden op de weg naar het predikantschap.”

Na de theologie-studie was het colloquium voor Van Rijn “een goed moment om zelf stil te staan

bij wat je wilt gaan doen”. “Mijn wens is predikant te worden. Ik heb er alle vertrouwen in dat ik een gemeente zal vinden waar ik bij pas.” De adviezen van de commissie stelt ze op prijs. “Ik ben altijd blij met ‘feedback’ die ik krijg. Daarvan kan ik leren, het houdt me scherp voor blinde vlekken.” In januari heeft Wilma van Rijn een beroep aangenomen naar de Protestantse Gemeente Den Helder (wijk Binnen de Linie).

Er komt tegenwoordig van alles op een dominee af en het predikantschap is een vrij eenzaam beroep. De delegatie geeft daarom na afloop ook collegiale adviezen: Als we het zo inschatten, let daar en daar op, want het kon wel eens zijn dat je op dat punt risico loopt.” Vaak zijn delegaties volgens Coppoolse “onder de indruk” van kandidaten. “Hun motivatie en inzet zijn bewonderingswaardig. Niet zelden worden we blij van de verhalen die we horen, van jongeren die in deze tijd van harte de kerk willen gaan dienen, maar ook van kandidaten die na een behoorlijke

carrière in het bedrijfsleven theologie gingen studeren om alsnog predikant te worden.”

JAN KAS
freelance journalist

MEER WETEN?

Informatie, een brochure en een aanmeldingsformulier zijn te vinden op: www.protestantsekerk.nl > actief in de kerk > besturen > regionale en generale colleges > colloquium

Internetnieuwtjes

Een website voor uw gemeente:
Te moeilijk? Te duur? Niet haalbaar?
Kijk eens op www.protestantsekerk.net!

DOSSIER ISRAËL-PALESTINA

www.protestantsekerk.nl > actueel > dossiers

De Protestantse Kerk heeft verschillende en gelijkwaardige roepingen: de roeping om gestalte te geven aan de onopgeefbare verbondenheid met het volk Israël; de diaconale roeping om solidair te zijn met hen die lijden onder onrecht, verdrukking en geweld; de oecumenische roeping om de eenheid, de gemeenschap en de samenwerking te zoeken en te bevorderen met andere christenen, inclusief Palestijnse christenen. Deze drie roepingen zijn vastgelegd in de kerkorde, aangestipt in de visienota's van de Protestantse Kerk en beleidsmatig uitgewerkt in de IP-nota: 'Het Israëlisch-Palestijns conflict in de context van de Arabische wereld van het Midden-Oosten'.

In de praktijk kunnen de roepingen met elkaar botsen en schuren. De synode heeft aan Kerk in Actie en aan Kerk & Israël opgedragen aan het beleid gestalte te geven. Hoe zij dat doen, is te vinden in een dossier dat onlangs is aangelegd, bedoeld om constructief

en luisterend met elkaar in gesprek blijven. U vindt er relevante kerkorde-artikelen, synoderapporten en een historisch overzicht met links naar relevante documenten.

MIGRANTENKERKEN OP DE RADIO

> www.eo.nl/radio5/tag-detail/migrantenkerk/

Afgelopen zomer stonden diverse internationale kerken en migrantenkerken centraal in een speciale serie van EO Door De Week. Tijdens de uitzendingen krijgt de luisteraar inzicht in de beleevingswereld van de bezochte kerken. Bovendien gaan leiders en leden van de ze kerken in op de actualiteit en laten ze horen hoe ze meeleven met hun landen van herkomst. Op de site zijn acht uitzendingen te beluisteren.

SIRKESLAG YOUNG 2016

> www.sirkelstag.nl/young

Sirkelstag YOUNG – het bekende interactieve spel voor jongerengroepen van JOP, Kerk in Actie en Youth for Christ – wordt op 5 februari gespeeld. Het thema is 'Deel en win'. Hoe is het om iets te delen met jongeren uit een heel andere wereld? Dit jaar vindt het spel plaats in de groep, maar ook via Facebook, Twitter en Instagram. Er zijn ook liturgiesuggesties te downloaden.

PETITIE TEGEN KINDERARBEID

> www.goudinhanden.eu

Wie een mobiele telefoon gebruikt, heeft letterlijk goud in handen. Wereldwijd werken meer dan één miljoen kinderen in goudmijnen. De elektronicasector is één van de grootste afnemers van goud en is dus invloedrijk. Via Stop Kinderarbeid, waar Kerk in Actie deel van uitmaakt, kunt u deze sector aanspreken op haar verantwoordelijkheid. Tekenen de petitie om elektronica-bedrijven te stimuleren stappen te ondernemen tegen kinderarbeid.

ANBIZOEKER

> www.protestantsekerk.nl/anbizoeker

Wie een gift aan een gemeente of stichting van de Protestantse Kerk wil aftrekken van de inkomstenbelasting, heeft daarvoor een RSIN-nummer nodig. In de ANBI-zoeker kan worden gezocht op plaatsnaam of op soortnaam, bijvoorbeeld gemeente, diaconie, classis of stichting. Dat levert een lijstje op met zoekresultaten met naam, vestigingsplaats, RSIN-nummer en website ANBI. Daarmee werkt de ANBI-zoeker als een register van kerkelijke rechtspersonen.

LANDELIJKE PASTORALE DAG IN APRIL:

'In je ziel geraakt worden kan je **in beweging** brengen'

Christa Anbeek, universitair hoofddocent levensfilosofie aan de Universiteit voor Humanistiek en bijzonder hoogleraar remonstrantse theologie aan de Vrije Universiteit, is een van de spreeksters tijdens de Landelijke Pastorale Dag. Thema van de dag is 'Bezieling en verbinding'. Met Anbeek kijkt Kerkinformatie alvast naar het thema.

Ze schreef samen met Ada de Jong het boek *De berg van de ziel*. De Jong verloor op één dag haar man en drie kinderen. Anbeek zelf verloor al jong haar moeder, en in datzelfde jaar haar vader en broer door zelfdoding. Jaren later stierf plotseling haar partner. Hoe kan een mens verder na dit soort ervaringen, ervaringen die openbrekend en ontregelend werken? "Contrastervaringen noem ik ze, en ze staan centraal in mijn denken de laatste jaren. Ik moedig mensen aan om, daar waar ze het niet meer weten, met anderen in gesprek te gaan over hun contrastervaringen. Welk spoor wordt zichtbaar? Doordat je met je mond vol tanden staat en met je handen op de rug, word je gedwongen een nieuw pad te zoeken, een weg naar een leven dat toch weer de moeite waard is. Mensen zeggen vaak dat in moeilijke tijden, waarin alles anders lijkt te worden dan het vroeger was, er ook iets bijzonders gebeurt. Uiterlijkheden werken niet meer, je gaat voelen waar het echt om draait in het leven. Het verlies blijft, maar door er niet van weg te rennen en er juist bij stil te staan, je kwetsbaar op te stellen, kan daarnaast ook iets anders zichtbaar worden."

OOG VOOR HET BREEKBARE

Ze was niet op dit spoor in haar denken gekomen als ze deze dingen niet zelf had meegemaakt, vermoedt ze. "Ik kon later pas de waardevolle kant van ontregelingen zien." Dat wil

niet zeggen dat je een ander pas kunt helpen als je ervaringsdeskundige bent. "Je hoeft niet zelf verlieservaringen mee te maken om oog te hebben voor de ontregelingen van anderen. Ik ben tien jaar geestelijk verzorger in de psychiatrie geweest. Die mensen zitten allemaal in een ontregelde situatie. Ook door om te gaan met mensen van wie het leven door elkaar geschud wordt, door ziekte of verlies of onrecht, kun je heel goed oog krijgen voor de kwetsbare en breekbare kant van het leven, en daar gek genoeg ook mooie dingen in ontdekken."

BEZIELING EN VERBINDING

Tijdens de Landelijke Pastorale Dag spreekt Anbeek over 'bezieling en verbinding'. "Het woord bezieling gebruik ik zelf niet vaak, het woord ziel wat vaker. Mijn studenten leg ik uit dat de ziel niet iets substantieels is. Ik haal vaak de Vlaamse filosoof Herman de Dijn aan die de ziel omschrijft als dat wat respect afdwingt in een mens. Je treft dat ook aan bij dementerende ouderen en jonge kinderen die nog niet kunnen praten. Het heeft niet met denken of redelijkheid te maken, maar duidt de kwaliteit van een persoon aan, de eigenheid van een mens, het bijzondere samenstel van wie hij of zij is. De ziel is misschien niet zichtbaar maar kun je wel voelen, je kunt er contact mee hebben. Je kunt bijvoorbeeld tot in je ziel geraakt worden, en dat kan je in beweging brengen." Dat 'geraakt zijn' is vaak de motor van

Christa Anbeek: "Geraakt zijn is vaak de motor van mensen met een pastorale taak."

mensen die een pastorale taak op zich hebben genomen in de kerk. "Ik zou deze mensen aan willen raden om aan intervisie te doen. Als je leert om iets van je ziel bij een ander neer te leggen, word je een betere pastor." ■

JANET VAN DIJK
communicatieadviseur in de
Protestantse Kerk

LANDELIJKE PASTORALE DAG

Christa Anbeek spreekt, net als filosofe en schrijfster Désanne van Brederode, in het ochtendprogramma van de Landelijke Pastorale Dag op 16 april in Zwolle. Meer informatie en aanmelden: www.protestantsekerk.nl/lpd

Materiaal bij de Veertigdagentijd 2016

'Ik ga. Zet een stap naar de ander.' Dat is het thema van Kerk in Actie voor de Veertigdagentijd. Een overzicht van verschillende materialen en activiteiten die de gemeente kan gebruiken om een stap te zetten.

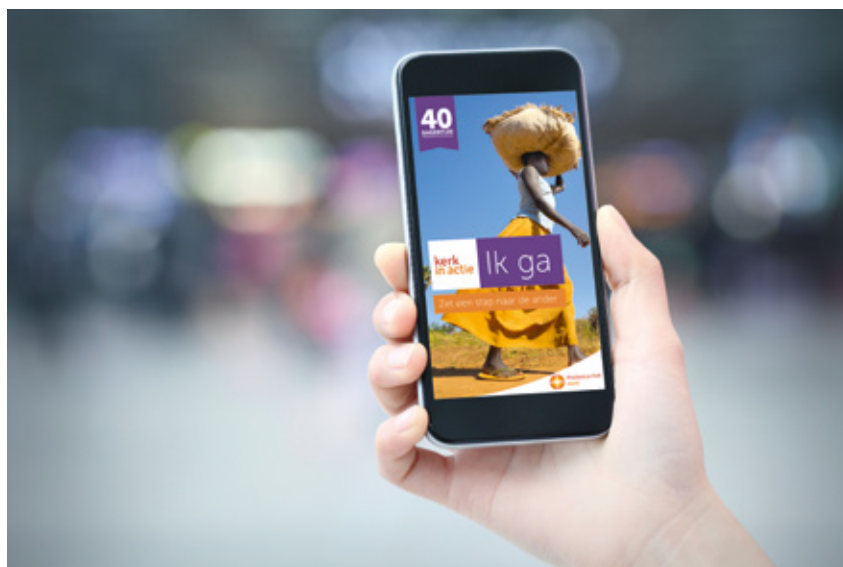
"Ik vind het belangrijk om wat te doen voor mijn naaste", vertelt campagneleider Linda Zuidhof. "In mijn geval gaat het om medebewoners van de Utrechtse wijk Kanaleneiland. Maar waar begin je dan? Wat zijn de mogelijkheden, hoeveel tijd kost het me, met wie ga ik samen aan de slag? Ik twijfelde, tot een collega me vertelde dat zij een tijdje had voorgelezen aan een kindje met een taalachterstand. Ik werd gelijk enthousiast en heb me als vrijwilliger aangemeld om dit ook te gaan doen bij een gezin in mijn buurt. Ik had echt even een duwtje nodig om de stap te zetten en te gaan. Nu ben ik heel blij dat ik het heb gedaan."

40DAGENTIJD-APP

Ook dit jaar is er een app beschikbaar. Deze app staat vol met inspirerende teksten, gebeden, foto's of praktische tips. De 40dagentijd-app is een handig middel om gemeenteleden een stap te laten zetten tijdens de Veertigdagentijd. Er zijn dagelijkse momenten van bezinning en voorbeelden in het volgen van Jezus om de naasten te dienen. De 40dagentijd-app is te downloaden via www.kerkinactie.nl/40dagentijd of in de app-stores van Apple en Android.

DOE MEE AAN VERANDERDAG

"Fijn om iemand concreet te kunnen helpen! Echt goed om als vrienden-groep iets voor een ander te betekenen!" Dat liet één van de enthousiaste deelnemers aan de Veranderdag 2015 ons weten. Voor de vijfde keer organiseren Kerk in Actie en Present tijdens de Veertigdagentijd de Veranderdag. Er kan worden geholpen bij het opfrissen van een woonkamer, het op orde brengen van een verwilderde tuin of er kan koffie gedronken worden met de bewoners van een verzorgingstehuis. Kerkleden kunnen zich als groep aanmelden. Present kijkt vervolgens waar in de buurt de handen uit de mouwen gestoken kunnen worden. Aanmelden kan via www.stichtingpresent.nl/veranderdagen

STUUR EEN PAASGROET

Ook dit jaar kunnen gemeenteleden weer paasgroeten aan gedetineerden toesturen. Aan iedere paasgroetenkaart zit een tweede kaart gehecht, die de gedetineerden kunnen sturen naar iemand met wie ze graag contact willen houden. Voor gedetineerden is het bemoedigend om een kaart te krijgen, zeker als daar ook nog iets persoonlijks op staat. Informatie over het bestellen en versturen staat op www.kerkinactie.nl/paasgroetenactie

SCHRIJF EEN GEDICHT

Kerk in Actie is een gedichtenwedstrijd gestart met als titel: 'Ik ga'. Ieder kerklid kan een zelfgemaakt gedicht insturen. Gedichten die bemoedigen om zelf een stap te zetten, gedichten die troosten, verwonderen en inspireren. De mooiste gedichten worden gepubliceerd. Gedichten kunnen gemaild worden naar l.zuidhof@kerkinactie.nl of naar Kerk in Actie, t.a.v. Linda Zuidhof, Antwoordnummer 4056, 3500 VB in Utrecht.

VOLG EEN MICHACURSUS

De Michacursus helpt mensen om hun gaven te ontdekken en de stap te zetten van woorden naar daden. Een echte aanrader voor de Veertigdagentijd. De cursus is bedoeld voor groepen in de gemeente en bestaat uit zes bijeenkomsten en een doe-activiteit. Wie de hele cursus een stap te ver vindt, kan deze Veertigdagentijd kiezen voor de Michacursus Light, een korte cursus van twee bijeenkomsten. Meer informatie via www.kerkinactie.nl/40dagentijd

MAURITS VAN STUIJVENBERG
voorlichter Kerk in Actie

Vierde missionaire ronde

Begin april gaat de vierde missionaire ronde van start. Het thema van deze ronde is 'Deel je leven'. Tijdens de ronde bezoeken ds. Hans van Ark en ds. Nynke Dijkstra-Algra tachtig locaties in het land. Doel is om in gesprek te gaan met iedereen die zich betrokken voelt bij het werk in de plaatselijke kerk, en samen op zoek te gaan naar manieren om je leven en je geloof te delen met anderen, met namen met mensen die verder af staan van geloof en kerk. 's Middags zijn predikanten en kerkelijk werkers

welkom, 's avonds kerkenraadsleden, missionaire werkgroepen en mensen met een missionair hart.

Alle predikanten, kerkelijk werkers en kerkenraden krijgen een uitnodiging toegestuurd voor de bijeenkomst van deze ronde bij hen in de buurt, afhankelijk van de datum waarop deze plaatsvindt. De missionaire ronde zal zo'n twee jaar in beslag nemen.

Meer informatie op www.protestantsekerk.nl/missionaireronde ♥

Startzondag 2016: Deel je leven

De Protestantse Kerk hanteert dit jaar als thema voor de startzondagmaand, september, 'Deel je leven'. We delen ons leven met velen. Met gezin, met vrienden, met collega's. We gaan relaties aan en verbinden ons met mensen, binnen maar zeker ook buiten de kerk. We verbinden ons met de gemeenschap om ons heen. Je leven delen begint klein. In het

leven van alledag, thuis in het gezin, op het werk met collega's. Maar we delen ons leven ook in de kerk, waar de generaties in gesprek gaan over hun ideeën en vragen, over hun leven en geloof. En buiten de kerk, met de mensen die op ons pad komen. We delen in vreugde en in verdriet. We delen in twijfel en in geloof. We delen met mensen die we zelf

uitzoeken maar ook met mensen die we niet zelf uitzoeken maar ons nodig hebben.

Op www.protestantsekerk.nl/startzondag verschijnen vóór 1 mei suggesties en werkvormen waarmee gemeenten hun Startzondag inhoud kunnen geven en desgewenst van het thema hun jaarthema kunnen maken. ♥

Paasnummer *Elisabeth*

Elisabeth magazine wordt door veel gemeenten en organisaties verspreid. De oplage van het Paasnummer ligt dit jaar rond de 85.000 exemplaren. Dit extra dikke nummer verschijnt eind maart en bevat onder meer een portret van panfluitiste Noortje van Middelkoop. Zij reist de wereld rond om op te treden met koren, musici en orkesten. Pasen is het hart van haar geloof: "Als mens kunnen we eigenlijk niet in de buurt van God komen. Maar Jezus heeft de weg helemaal vrij gemaakt om bij hem te zijn." Kunstenaar Frederika van Veen maakt papiercollages met papiersnippers. "Het geloof inspireert me en dat wil ik graag doorgeven. In veel collages zit een boodschap." In de meditatie wordt zo eenvoudig mogelijk uitgelegd wat Pasen betekent. Verder

bevat het nummer een bijbelstudie, een paasverhaal, natuurfoto's, column en gedichten, uitgaanstips, creatieve pagina's, boekrecensies, een kinderpagina en de pastorale vragenrubriek. De paaseditie is geschikt om huis aan huis te verspreiden of uit te delen tijdens de Goede Week en de paasdiensten. Bestellen kan tot 9 februari. Daarna zijn er nog standaardexemplaren beschikbaar, maar eigen teksten op de achterkant zijn dan helaas niet meer mogelijk. Bestellen kan via: pasen@jongbloed.com of tel. (088) 326 33 30. Meer informatie: elisabethmagazine.nl/inkijkexemplaar ♥

COMMUNICATIE

‘Kerkblad moet begrijpelijk zijn voor buitenstaanders’

In Zaandam, Oudewater en Berltsum waren de kerkbladen aan een opknappbeurt toe, vonden kerkenraden en commissies. Het project ‘Missionaire communicatie’ kwam voor hen precies op tijd. Met andere gemeenten maakten zij gebruik van het opmaakmodel *kerkmagaZin*. Drie praktijkverhalen over nieuwe bladen met interviews, columns en kleurenfoto’s.

Veel positieve reacties kreeg tijdelijk hoofdredacteur Ria Algra van *Tsjerkelûden*, het kerkblad van de Protestantse Gemeente in Berltsum (Berlikum, Friesland), toen het eerste nummer in de nieuwe stijl was verspreid. “Op straat werd ik heel vaak aangesproken, aan het einde van een kerkdienst kreeg de redactie zelfs applaus. Iedereen was vol lof, het zag er mooi uit, zeiden ze. Een paar maanden later hielden we een enquête. Ook mensen die ik nooit in de kerk zagen namen de moeite om te laten weten dat ze het blad erg op prijs stellen.” In Berltsum was een commissie gevormd voor een nieuwe internetsite van de protestantse gemeente. “In het verlengde daarvan is ook het kerkblad meegenomen”, aldus Algra. “Via het project kregen we middelen en sug-

gesties aangereikt, waarom zouden we het niet proberen? *Tsjerkelûden* was een gestencild blad, een aantal pagina’s ineengevouwen. Netjes verzorgd, maar niet bij de tijd.” Het nieuwe *Tsjerkelûden* is allereerst voor alle gemeenteleden bedoeld, maar ligt ook in openbare gelegenheden. Algra: “Activiteiten worden nu in mooiere artikelen aangekondigd. Ook kunnen we onderwerpen meer uitdiepen.”

ZAANDAM

Zaans Kompas is het nieuwe visitekaartje van de Protestantse Gemeente in Zaandam (Noord-Holland). Hoofdredacteur Ronald Ootjers laat soms niet-kerkelijke of niet-gelovige kennissen kritisch meelesen. “Ze hoeven het er niet mee eens te zijn, als ze het

maar snappen. Onze gemeente wil een missionaire kerk zijn. Het kerkblad moet begrijpelijk zijn voor buitenstaanders, die *Zaans Kompas* bijvoorbeeld in de bibliotheek inzien.” Het oude kerkblad bestond grotendeels uit mededelingen, vertelt Ootjers. “Keurig, maar voor niet-gemeenteleden absoluut niet interessant. Onze stad is vanouds niet heel erg kerks. Wij vinden het belangrijk te laten zien waar onze gemeente voor staat en waar ze mee bezig is. Geen geloof achter de voordeur, maar de kerkdeur open om te tonen wat er gebeurt, om mensen te betrekken bij de kerk en de Bijbel, bij de ontwikkelingen en activiteiten in onze gemeenschap.” Een artikel over een koster en een organist die in dezelfde volkstuin actief zijn was voor hun collega-volkstuin-

GOUDEN TIPS VOOR EEN KERKBLAD

Laetitia van der Lans, De Zalige Zalm (uitgever *kerkmagaZIN*)

- Sluit met het kerkblad aan bij de missie van de gemeente
- Maak het blad zo dat het ook voor minder betrokken lezers interessant is
- Gebruik meer foto's en minder woorden
- Plaats liever één grote foto dan vier kleintjes
- Gebruik woorden die voor iedereen te begrijpen zijn
- Wissel informatie af met persoonlijke verhalen
- Probeer ieder blad een verrassende voorkant te geven
- Laat alle generaties aan het woord over geloofsthema's
- Bedenk nieuwe rubrieken zoals: wat is je heilig? Je favoriete Bijbel-figuur, Zo bidden wij thuis enz.

ders aanleiding voor gesprekken over kerk en geloof. Het kerstnummer bevatte een interview met een gevangenispastor die alvast vrijwilligers zoekt voor de gevangenis die binnenkort in Zaandam wordt geopend.

OUDEWATER-HEKENDORP

In de Hervormde Gemeente Oudewater-Hekendorp (Utrecht) vervangt het kleurrijke maandblad *Zin* de tweewekelijkse *Kerkbode*. "Die zag er al jaren hetzelfde uit: een informatieblad in

zwart-wit. Daarmee lieten we heel wat kansen liggen om de leden aan de rand van de gemeente te bereiken", zegt Marja Verhoeve, een van de eindredacteurs.

'Meer een gezicht geven aan de gemeente' is een doelstelling van *Zin*. Verhoeve: "Meer dan vroeger proberen we alle leeftijdsgroepen aan te spreken. We hebben elke keer bewust iets voor de kinderen, de jongeren, de gezinnen met kinderen en de ouderen. Het kan nog beter, maar jongeren

lezen het kerkblad al wat meer. In de redactie zitten ook jonge meiden die de jongerenrubriek 'Link' vullen. In examentijd stond hierin een artikel over een meisje dat het jaar ervoor gezakt was en nu opnieuw examen ging doen. Met Pasen vertelde een jongen openhartig hoe hij ertoe was gekomen om geloofsbelijdenis te doen."

De redactie sluit met de artikelen zoveel mogelijk aan bij de activiteiten in de gemeente. "*Zin* is niet zomaar een blaadje met leuke dingen. Het gaat om Gods Kerk; bij elk interview heeft het geloof een belangrijke plaats."

Ouderen moeten in alle drie gemeenten het meest aan de transformatie wennen, zo blijkt. Ze missen het vertrouwde kerkblad. "Als een van de vaste columnisten voor het komende jaar hebben we daarom een ouder gemeentelid gevraagd", meldt Verhoeve vanuit Oudewater. Haar collega Ootjers uit Zaandam: "Er is weerstand bij ouderen. Maar als we de omschikking goed uitleggen zeggen ze: Jammer, maar ik begrijp wel waarom jullie dit doen."

Er zijn meer overeenkomsten. De projectgemeenten hebben nu een weekbrief voor de actuele kerkelijke mededelingen en deskundigen werken mee aan de vervaardiging van de kerkbladen: professionele vormgevers, een leerling-journalist, een docente Nederlands, gemeenteleden die ervaring hebben met eindredactie. Verhoeve: "Affiniteit met taal, journalistiek en vormgeving is handig, enthousiasme is nog belangrijker. Workshops en tips hielpen ons in het project goed op weg. Er hoeft geen drempel te zijn, elke gemeente kan meedoen." ■

NIEUW: PROJECT KERKMAGAZIN

Vijftig protestantse gemeenten krijgen de kans om mee te doen aan het ambitieuze vervolgproject *kerkmagaZIN* om kerkbladen zowel qua inhoud als vorm een krachtige impuls te geven.

- Het projectjaar loopt van Pasen 2017 tot Pasen 2018. Daarin maken gemeenten hun kerkblad met behulp van *kerkmagaZIN*. De redacties werken met een online opmaakstelsel en het kerkblad wordt vervolgens full colour gedrukt tegen lage tarieven.
- Iedere gemeente bepaalt zelf hoe

vaak het kerkblad verschijnt met een minimum van vijf maal en een maximum van 23 maal in het projectjaar.

- Tijdens de startdag in januari 2017 volgen alle deelnemende redacties een aantal speciale workshops. Iedere redactie krijgt daarnaast begin 2017 een training om met het online opmaakstelsel te leren werken.
- Tijdens het project worden redacties begeleid met betrekking tot vorm en inhoud van de bladen.
- Naast het kerkblad gaan de deelnemende gemeenten ook aan de slag met de app Protestant,

waardoor een stevige communicatiemix ontstaat.

- Met een enquête wordt aan het eind van het project getoetst hoe de lezers de verandering van het kerkblad waarderen.

Voor meer informatie en alle tarieven: www.protestantsekerk.nl/kerkmagaZIN. Contactpersoon Berendien Bos via persdienst@protestantsekerk.nl. Inschrijven kan tot 15 oktober 2016.

Project Kerkblad 2017 is een samenwerking tussen de Protestantse Kerk in Nederland en De Zalige Zalm, uitgever van *kerkmagaZIN*. Zie www.kerkmagazin.nl

Antisemitismebestrijding als huiswerk voor de kerk

Wat is antisemitisme, hoe uit het zich, en wat kun je ertegen doen? Over die vragen organiseerde het bureau Kerk en Israël in november een studiedag. Sprekers waren onder meer Ron van der Wieken, voorzitter van het Centraal Joods Overleg, en de historicus Bart Wallet. De kerk moet alert blijven op signalen van antisemitisme. Zo staat het ook in de Kerkorde. Maar hoe doe je dat?

Het gesprek tijdens deze studiedag concentreerde zich op de vraag wat we in kerk en samenleving kunnen doen om antisemitisme tegen te gaan. Ron van der Wieken hamerde op educatie en bewustwording. "Vooroordelen kun je bestrijden of genezen door bijvoorbeeld goed en langdurig onderwijs." Maar tegen hardcore Jodenhaat is volgens hem geen kruid gewassen. Volgens Van der Wieken

is antisemitisme een dodelijke vijand voor Joden en op den duur ook voor niet-Joden. Het raakt ons allemaal. Bart Wallet betoogde dat antisemitisme vooral een niet-Joods probleem is. "Het moet dus niet door Joden bestreden worden. Het is verwant aan andere vormen van racisme, maar moet afzonderlijk genoemd worden. Kerken zouden hierin het voortouw kunnen nemen." En daar ligt huiswerk voor de Protestantse Kerk.

Als medewerker bij het bureau Kerk en Israël geef ik in een aantal punten aan hoe dit huiswerk eruit zou kunnen zien.

WAAR HEB JE HET OVER?

Vorig jaar was ik bij de Wereldraad van Kerken om met een kleine groep te kijken wat kerken aan zouden moeten vatten met antisemitisme. Een van de allereerste dingen die naar voren kwamen was: maak helder waar je het over hebt.

Anti-judaïsme (afwijzing van de Joodse godsdienst) is iets anders dan antisemitisme (vooroordelen of haat tegen Joden). Anti-judaïsme komt nog in veel vormen voor in kerken wereldwijd. De kerk is in de plaats van het jodendom gekomen, wordt dan bijvoorbeeld gezegd. Of: het Oude Testament heeft eigenlijk afgedaan. Antisemitisme kun je weer onderscheiden in diverse vormen. Er is het religieus antisemitisme: Joden zijn collectief verantwoordelijk voor de dood van Jezus. Sociaal-politiek antisemitisme: Joden destabiliseren de wereldpolitiek door hun politieke lobby en hun wereldsamenzwering. Sociaal antisemitisme: stereotypeeringen van Joden (geldbelust, niet te vertrouwen).

Weer iets anders is antizionisme: een kritische visie op het bestaan van de staat Israël (overigens soms ook van

Joodse zijde). Antizionisme is op zich geen antisemitisme, hoewel het er wel in kan ontaarden. Datzelfde geldt voor kritiek op de staat Israël (of de regering).

Vaak lopen al deze begrippen moeiteloos door elkaar, en dan kun je al heel snel in een Babylonische spraakverwarring terecht komen. Wees dus duidelijk waar je het over hebt.

WEES ALERT

Vanuit de Protestantse Kerk ben ik afgevaardigd naar bijeenkomsten van de ICCJ, International Council of Christians and Jews. Deze organisatie bezint zich al jaren diepgaand op de vraag wat je als kerken tegen antisemitisme en antijudaïsme zou moeten doen. Zo zijn er de *Twaalf punten van Berlijn* (2009, vgl. *Kerkinformatie* januari 2011, p. 15). Een aantal belangrijke inzichten daaruit laat ik hieronder volgen.

Besef dat zowel Jezus als Paulus Joden waren, die beiden leefden in de context van het eerste-eeuwse Jodendom. Interpreteer de brieven en de evangeliën dan ook vanuit die context, en neem hedendaagse wetenschappelijke inzichten serieus. Kerk en Israël en de Protestantse Raad voor Kerk en Israël hebben deze handschoenen opgepakt door in 2016 studiedagen te organiseren over Jezus en Paulus als Joodse hervormers (zie www.protestantsekerk.nl > Actueel > Agenda > selecteer categorie: Kerk en Israël).

Erken de unieke relatie tussen het jodendom en het christendom. Het christendom heeft Joodse wortels, en synagoge en kerk zijn op een complexe manier met elkaar verbonden. Het Oude en Nieuwe Testament zijn complementair en bevestigen elkaar.

Ron van der Wieken (Centraal Joods Overleg): "Vooroordelen bestrijd je met goed onderwijs."

Fakkeloptocht in Amsterdam tijdens de herdenking van de Kristallnacht van 9 november 1938, toen in Nazi-Duitsland duizenden woningen en winkels van joden en hun synagogen en gebedshuizen vernield of in brand gezet.

Ze spreken over dezelfde God. Breng geen rangorde aan door het Oude Testament als minder te beschouwen en het Nieuwe Testament als superieur. Uiteraard kan dat vragen oproepen wat dan het nieuwe is wat Jezus en Paulus gebracht hebben...

Liturgisch kan dit betekenen dat je de verbindingen tussen de christelijke en de Joodse liturgie laat zien en ervaren. Pasen is niet denkbaar zonder Pesach. Bij de interpretatie van bijbelse teksten kun je de spirituele rijkdom van Joodse uitleggingen laten doorklinken. En het zou boeiend zijn om eens kritisch te kijken naar liederen en gebeden. Hoe verborgen anti-Joods zijn deze wellicht? Wat zegt Lied 839 (De Heer van de dans) bijvoorbeeld over Gods weg met Israël? Of wat laat het weg? 'De dans werd vergeten en het ritme verstoord, het lied van de schepping werd zelden nog gehoord.' Hoe kun je in de liederen de band met het volk Israël inzichtelijk maken? In de diensten in mijn eigen gemeente laat ik altijd een eerste psalm zingen, en er volgt altijd een psalm op de lezing uit het Oude of Eerste Testament. Catechetisch ligt er ook het nodige

huiswerk. Wees alert op welk beeld je geeft van Joden en het Jodendom. Erken dat de meeste Joden een diepe spirituele band met het land Israël hebben. Dat hoeft niet te betekenen dat je kritiekloos ten aanzien van de regering bent. Bekritiseer antizionistische uitingen als ze expressies van antisemitisme worden. Sla de handen ineen met joden en moslims om bijdragen aan vrede te leveren.

DOORBREEK WIJ-ZIJ DENKEN

Na afloop van de bijeenkomst over antisemitisme in Amsterdam sloten de meeste deelnemers aan bij de Kristallnacht herdenking in de Portugese synagoge, waar een van de hoofdsprekers burgemeester Ahmed Aboutaleb van Rotterdam was. Hij pleitte voor het doorbreken van het wij-zij denken en brak een lans voor een 'wij-samenleving' voor alle mensen die in vrede en vrijheid in onze rechtsstaat willen leven. "Niet verdeeld, maar samen. Niet met wapens, maar met woorden. Niet met haat, maar met liefde." Ik keek rond in de prachtige synagoge en dacht even de woorden te horen van een profeet van Israël. Een belangrijke stap om wij-zij denken te doorbreken

is om antisemitisme in al haar verschijningsvormen uit te bannen. ■

EEUWOUT VAN DER LINDEN
projectmedewerker Kerk en Israël van de Protestantse Kerk

MEER WETEN?

Recente informatie over antisemitisme in Nederland vindt u in de *Monitor antisemitische incidenten* van het CIDI (www.cidi.nl) en bij het NIOD.

Een impressie van de studiedag is te vinden op www.protestantsekerk.nl Informatie over de organisatie van het Kerk en Israël-werk van de Protestantse Kerk (de Protestantse Raad voor Kerk en Israël, plaatselijke en regionale werkgroepen, het blad *Kerk en Israël Onderweg* en andere materialen en actualiteiten: www.protestantsekerk.nl > Geroepen tot > Kerk en Israël.

Tijdens een theaterweekend spelen jongeren en vrijwilligers met een predikant een bijbelverhaal uit.

De lerende gemeente voor kinderen en jongeren

Er valt altijd iets te leren voor kinderen en jongeren in de kerk, zegt JOP-jeugdwerker Dorien Keus. Daarmee doelt ze niet alleen op de catechese. Die is er in de traditionele vorm nog maar voor een deel binnen de Protestantse Gemeente Amstelveen-Buitenveldert. Leren gebeurt vooral ook via de betrokkenheid van kinderen en jongeren bij concrete activiteiten als de voorbereiding van vieringen. Of door gewoon 'mee te lopen' met de vrijwilligers in de kerk.

“De term catechese wordt binnen de gemeente nauwelijks meer gebruikt”, zegt Dorien Keus, die als jeugdwerker actief is voor twee wijkgemeenten. “Jongeren herkennen zich ook niet in

die term. Maar dat betekent niet dat er helemaal geen vorm van catechese meer plaatsvindt. De tienerdiensten hebben ook een sterk lerend karakter. In een van de wijkgemeenten gebrui-

ken de jeugdwerkvolwassenen een methode en vormen de bijbelverhalen het uitgangspunt. Maar in de andere wijkgemeente ligt het accent vooral op de actualiteit. In beide wijkgemeenten

denken en helpen de tieners mee met de voorbereiding van bijeenkomsten en diensten. Bij het ontwikkelen van materiaal houd ik rekening met de verschillen tussen de beide groepen. Ik maak het ook zo dat iedereen er een eigen draai aan kan geven.”

MEESTER EN GEZEL

In de wijkgemeente waar niet met een methode wordt gewerkt, bepalen de actualiteit en het kerkelijk jaar de onderwerpen van bijvoorbeeld een tienerdienst. Een bijbelverhaal maakt altijd wel deel uit van de voorbereiding. Het gaat om aparte diensten in een eigen ruimte en er zitten elementen van vieren in zoals het aansteken van de kaars en het uitspreken van een gebed. Dorien: “Zo’n dienst en de voorbereiding ervan heeft een lerend karakter en er vindt verkenning, verdieping en verwerking van een onderwerp plaats.” Daarnaast helpen tieners van beide wijkgemeenten regelmatig bij de voorbereiding van ‘gewone’ diensten. “Eerst bespreken zij samen met de predikant een bijbelverhaal. Vervolgens kijken zij mee hoe de predikant dit verhaal vertaalt naar een kerkdienst. Ze denken hierover mee. Hierin schuilt ook weer het lerende element.” Dorien verwijst in dit verband naar het zogeheten apprenticeship-model, dat door wetenschapper Jos de Kock wordt gehanteerd als leermodel binnen de gemeente. Dit gaat uit van het meester-gezel-principe, waarbij de gezel de meester aan het werk ziet. “Zo zien jongeren bijvoorbeeld bij de voorbereiding van de Avondmaalsdienst hoe de diakenen te werk gaan. Op die manier worden ze ingewijd in het vieren in de gemeente”, aldus Dorien.

DAKLOOSHEID

De gemeente kent ook een twintigersgroep die één keer per maand bijeenkomt. “De bijeenkomsten zou je een vorm van catechese kunnen noemen”, zegt Dorien. “Het programma kent iedere keer een ander accent: verdiepend, zingevend of ontmoetend. De leiding van deze groep bestaat uit drie vrijwilligers die alle drie een verschillende achtergrond hebben: evangelisch-charismatisch, meer orthodox-traditioneel en vrijzinnig. Zij geven op hun eigen manier invulling aan de thema’s.” Van een hele andere orde zijn de diaconale activiteiten voor tieners. Deze worden voorafgegaan door een tienerdienst in hun eigen ruimte. Ook hier speelt het element ‘leren’ een rol. Zo

ging één van de tienerdiensten afgelopen december over dakloosheid, waarbij aansluitend kerstpakketjes werden gemaakt voor daklozen in Amsterdam. In juni bereiden de jongeren samen met een straatpastor een viering voor over hetzelfde thema en nemen zij deel aan de *Nacht zonder Dak*. Dorien: “Het gaat hier om een maatschappelijk thema en de vraag komt aan de orde waarom we hier als geloofsgemeenschap vanuit bijbels perspectief iets mee moeten. Ook sluit het thema aan bij de traditie van de kerk; in de vroege gemeenten speelde het delen met de ander al een belangrijke rol. Maar het lerende zit hem ook in het groepsproces: jongeren van diverse pluimage vormen tijdens dit soort activiteiten een soort mini-gemeenschap en leren hoe je je hierbinnen gedraagt.”

THEATERWEEKEND

Eén keer per jaar wordt in een kerkdienst voor beide wijkgemeenten een musical opgevoerd door jongeren van 12 tot 18 jaar. “In twee avonden diepen de jongeren en vrijwilligers met een predikant een bijbelverhaal uit. In het theaterweekend zelf wordt gewerkt aan de muziek, dans, het decor en de verhaallijn. Tijdens dit weekend leren de jongeren én de vrijwilligers – die bijna ook allemaal jong zijn – veel van elkaar. Het gaat dus veel verder dan alleen het snappen van een verhaal, het is ook heel erg vormend. Jongeren die een paar jaar meedoen zie je steeds vrijer worden”, vertelt Dorien.

TIENERLEIDING

Niet alleen voor de kinderen en jongeren in de gemeente, ook voor de tienerleiding zelf is leren van belang. Dorien: “Zo hebben we een aantal jaar een 24-uursbijeenkomst gehouden op Kaageiland. Centraal hierbij stond onder andere de vraag: hoe sta je zelf in het geloof? Nadenken over de eigen zingeving is belangrijk als je het hierover met jongeren wilt hebben. In een van de wijkgemeenten organiseert de tienerdienstleiding, samen met twee predikanten en mijzelf, een aantal zaterdagen per jaar een soort voortzetting van deze Kaageilandweekenden. Het gaat dan bijvoorbeeld over het gebruik van materiaal voor kinderen en jongeren. We bespreken welk materiaal wel en niet bij iemand past. Zo houdt niet iedereen van knutselen; dit is dan ook niet verplicht, ook al staat het misschien voorgeschreven in het materiaal. De leiding zelf heeft een be-

Dorien Keus, jeugdwerker in Amstelveen-Buitenveldert

langrijke stem in hoe zij werkvormen gebruikt. Ik hoop dat ze door deze bijeenkomsten meer zelfvertrouwen krijgen en de vrijheid durven te nemen om zelf met het materiaal aan de slag te gaan.”

DE ROL VAN GEMEENTELEDEN

In de gemeente valt volgens Dorien altijd iets te leren voor kinderen en jongeren. Ook als het activiteiten zijn die niet in eerste instantie op hen zijn gericht. Niet alleen de ambtsdragers spelen hierin een rol, eigenlijk geldt dit voor alle gemeenteleden. Ze kunnen kinderen en jongeren laten zien wat er allemaal gebeurt in de gemeente. Daarbij gaat het ook om praktische zaken: het inrichten van de kerkruimte, het uitdelen van de liturgie, het schenken van koffie en thee na de dienst. Dit laatste heeft niet alleen als doel om de dorst te lessen na de kerkdienst, maar laat vooral zien hoe je ook op deze manier samen kunt zijn en gesprekken kunt voeren, een gemeenschap kunt vormen. Dit kan heel leerzaam zijn voor kinderen en jongeren, zeker als zij hieraan zelf een bijdrage kunnen leveren. Het kan in kleine, ogenschijnlijk onnozele handelingen zitten. “Toen een keer de stoelen in de kerkzaal moesten worden verzet, riep een jongere die dit zag uit: ‘Nooit geweten dat dit nodig is voor een kerkdienst!’ Zo kunnen *leren* en *inwijden* op hele verschillende manieren door elkaar heen lopen.” ■

EVERT OUDENES
communicatiemedewerker bij JOP

Predikantswisselingen

BEROEPEN

te Bergambacht (hervormd), ds. P.F. Bouter te Bodegraven (hervormd); te Veenendaal (hervormd wijk 9), ds. A.T. van Blijderveen te Giessendam/Neder-Hardinxveld (wijk 2 Noord).

AANGENOMEN

naar Bedum (hervormd) in combinatie met Onderdendam (hervormd), ds. C. Hoek te Heerde; naar Burgum (deeltijd), ds. G. Wiersma te Leeuwarden (geestelijk verzorger Zorgpartners Friesland); naar Den Helder (wijk Binnen de Linie), proponent W.A. van Rijn te Katwijk; naar Ederveen (hervormd), ds. A. Bloemendal te Groot-Ammers (hervormd), die bedankte voor Ridderkerk-Slikkerveer; naar Goudriaan (hervormd) in combinatie met Ottoland (hervormd), ds. A.F. de Fijter te Maastricht (studentenpastoraat); naar Meteren en Est (hervormd), proponent J. Hogenhout te Kerkwijk; naar Schoonebeek, ds. J. Hermes te Scherpenzeel (Gld; De Achthoek); naar Tijnje-Terwispe, ds. D. van der Leij te Rottevalle; naar Vlaardingen (protestantse wijkgemeente Holy), ds. E. de Fouw te Zwolle (evangelisch-luthers); naar Purmer (hervormd, deeltijd), ds. A.H. Frölich te Amsterdam, die daarnaast deeltijd-predikant blijft in Amsterdam (VVP Noord-Holland).

BEDANKT

voor Krimpen aan den IJssel (hervormde wijkgemeente van bijzondere aard), ds. S.J. Verheij te Barneveld; voor Nieuw-Loosdrecht (hervormd), ds. W. Geuze te 's-Gravendeel (hervormd); voor Oude Tonge (hervormd), ds. L.J. Vogelaar te Den Haag (Bethlehemkerk).

BEROEPBAAR

proponent C.M. Pumplun te Amsterdam. Voor contactgegevens mail of bel: arbeidsbemiddeling@protestantsekerk.nl of tel. (030) 880 1505

OVERLEDEN

6 december ds. G. Blok (geb. 13 september 1920); 14 december ds. J. de Jong (geb. 5 december 1933); 16 december ds. H. Smits (geb. 27 maart 1930); 19 december ds. G.H. Homans (geb. 9 juli 1923); 22 december ds. J.R. Zijlstra (geb. 5 september 1933); 23 december ds. J.A.J. Estié (geb. 7 juli 1933); 23 december dr. B. Wielenga (geb. 10 november 1936); 29 december prof. dr. N.T. Bakker (geb. 21 januari 1934); 30 december ds. E.H. Kalkman (geb. 20 oktober 1926); 5 januari ds. L. Roetman (geb. 23 mei 1923); 12 januari ds. H.A. van Slooten (geb. 23 september 1919).

Berichten over predikantswisselingen en beroepbaarstellingen kunt u doorgeven aan het synodese secretariaat, Postbus 8399, 3503 RJ Utrecht, e-mail: jaarboek@protestantsekerk.nl Daarnaast kunnen deze berichten gemeld worden aan Persbureau Scheps, Slagvink 7, 3906 AE Veenendaal, info@persbureauscheps.nl

BERICHTEN

Twee uitzendingen GZB

De GZB (Gereformeerde Zendingbond), die vooral aanhang vindt in de gereformeerde bondsgemeenten in de Protestantse Kerk, zendt begin dit jaar twee nieuwe zendingsechtparen uit: Daan en Judith van der Kraan naar Namibië en Matthijs en Rosa Geluk naar Peru. Daan en Judith van der Kraan werden op 10 januari 2016 vanuit Dordrecht uitgezonden naar Namibië. Daan, theoloog, gaat lesgeven op het Namibia Evangelical Theological Seminary (NETS) in Windhoek, een interkerkelijke theologische opleiding. Het NETS biedt voltijd-, deeltijd- en afstandsonderwijs. Judith, psycholoog, gaat aan de slag voor een trauma-verwerkingsprogramma van Imago Dei, een ontwikkelingsorganisatie in Namibië.

Matthijs en Rosa Geluk worden samen met hun vier kinderen op 28 februari vanuit Nieuwegein-Vreeswijk uitgezonden naar Peru. Matthijs wordt theologisch toeruster voor ambtsdragers en gemeenteleden binnen de presbyteriaanse kerk van Peru (IEPRP), partnerkerk van de GZB. Matthijs en Rosa gaan in Chiclayo in Noord-Peru wonen en richten zich op gemeenten in het noorden van het land.

Relatie en autisme

Het Platform 'Autisme in de kerk' houdt op 2 april een studiedag over het thema 'Relatie en Autisme, over de invloed van autisme op liefdesrelaties'. De dag is bedoeld voor echtparen en stellen van wie één van de partners autisme heeft, ambtsdragers, professionals en andere belangstellenden.

Hoofdspreker: Gerda Bastiaan, verpleegkundig specialist bij het Therapeutisch Centrum GGZ te Emmeloord/Lelystad en werkzaam bij Steunpunt Autisme De Zonnehoek te Apeldoorn. Verder een podiumgesprek met een ervaringsdeskundig echtpaar, gevolgd door een forumbespreking. 's Middags zijn er twee rondes met tien workshops en is er gelegenheid voor ontspanning, nazorg en retraite. Het Platform 'Autisme in de kerk' wordt gevormd door de organisaties Dit Koningskind, Helpende Handen, Op weg met de ander en SGJ Christelijke Jeugdzorg. Plaats: Hoornbeek College, Utrechtseweg 230, 3818 ET Amersfoort. Kosten € 25,- per persoon, inclusief lunch. Informatie en aanmelden: www.opwegmetdeander.nl/studiedag of info@opwegmetdeander.nl

Aan de Protestantse Theologische Universiteit in Amsterdam en Groningen worden predikanten opgeleid. Wie geven daar les? Wat is hun specialisme? En hoe staan ze in de kerk? Een serie interviews, deze maand: **dr. R.J. de Vries, praktische theologie.**

'Pastoraat is in essentie gemeentewerk'

"Onderling pastoraat is de basis van het pastoraat", zegt dr. Reijer J. de Vries, universitair docent praktische theologie aan de Protestantse Theologische Universiteit. "Pastoraat wil zeggen dat gemeenteleden naar elkaar omkijken. Als het lichaam van Christus dragen wij zorg voor elkaar. Pastoraat is een manier om dat in de praktijk te brengen."

GEMEENTELEDEN

"Mijn focus in onderwijs en onderzoek over pastoraat is: wat doen gemeenteleden? De meeste handboeken zijn geschreven voor professionals. Er moet naar mijn mening meer aandacht komen voor pastoraat als vorm van gemeente-zijn. Het vrijwilligerspastoraat is vooral het verdelen van taken binnen de organisatie van de gemeente. Het onderlinge pastoraat sluit aan bij het priesterschap van alle gelovigen, zoals ook diaconie en missionair bewustzijn. Wat verstaan gemeenteleden onder omzien naar elkaar? Dat is de primaire rol van het pastoraat in de gemeente. De predikant heeft de taak leiding te geven. Maar dat is aanvullend, verricht door een daartoe opgeleide professional. Nu neemt soms de vrijwilliger de taak van de predikant over. Ik vind dat de omgekeerde wereld. Ik zie het liever andersom: de predikant als aanvulling op het gemeentelieven. Dan neem je het algemeen priesterschap ook serieus."

THURNEYSSEN

De Vries sluit in zijn denken aan bij de pastorale theologie van de Zwitser Eduard Thurneysen, een van de vaders van de praktische theologie, van wie in 1946 een baanbrekend handboek op het gebied van pastoraat verscheen. "Zijn 'tegoed' is vooral de kerkelijke context van pastoraat," zegt De Vries. In de jaren zeventig verdwenen de opvattingen van Thurneysen naar de achtergrond als gevolg van meer na-

druk op psychologie en het belang van het individu.

De laatste twee decennia is er sprake van een revival van Thurneysen, die niet alleen in theologisch opzicht een vriend van Karl Barth was. De Vries promoveerde in 2008 op een proefschrift over Thurneysen. De titel van zijn boek, *Gods Woord verandert mensen*, was een knipoog naar het toenmalige EO-programma 'God verandert mensen'.

VERBINDEN MET GELOOF

"Aan de PthU vormen pastoraat en gemeenteopbouw samen één module. Hoe geeft de pastor leiding aan de gemeente? Het onderlinge pastoraat is de manier waarop de gemeente functioneert. Pastoraat is voor mij de manier waarop christenen als volgelingen van Christus met elkaar communiceren. De vraag 'Hoe gaat het met jou?' moet verbonden worden met het geloof. Dus: 'Hoe gaat het met jou als gelovige?' Nederland heeft op het gebied van het pastoraat een voorsprong op het buitenland. Dat komt ook door de Calvinistische theologie, waarin het algemeen priesterschap een rol speelt via het boek dat de Duitse reformator Bucer over pastoraat heeft geschreven. In een nog te schrijven boek wil ik diens gedachten uitwerken. Het gaat om een oer-reformatorisch principe."

JUSTITIEPASTORAAT

Ook ben ik staf lid van het Centrum voor Justitiepastoraat in Tilburg, waarin sinds 2009 de PthU en de katholieke theologische en de rechtenfaculteit van de Universiteit Tilburg samenwerken. Vrijwilligers spelen een cruciale rol in het justitiepastoraat, vooral in de zorg en nazorg aan (ex-)gedetineerden.

De gedetineerde krijgt via het justitiepastoraat de ervaring dat ook hij een menswaardig iemand is. De kerk als gemeenschap kan leren van de gemarginaliseerden en gestigmatiseerden. Ik ben ruim vijfendertig jaar predikant. Dit werk aan de PthU kun je niet doen als je geen lid van een geloofsgemeenschap bent. Door af en toe voor te gaan houd je voeling met wat er leeft in de kerk. Pastoraat is een heel mooi vak. De liefde van Christus drijft ons. Dat is het hart van het pastoraat." ■

 DIRK VISSER
freelance journalist

Cursussen en studiedagen PCTE

Leren, daar groei je van!

Hieronder staat het overzicht van de cursussen en activiteiten van het Protestantse Centrum voor Toerusting en Educatie (PCTE) in de komende maanden.

Aanmelding en nadere informatie over cursusinhoud, ook over het aanvragen van een cursus op maat voor de eigen gemeente: www.protestantsekerk.nl/pcte.

U kunt zich ook abonneren op de nieuwsbrief www.protestantsekerk.nl/nieuwsbriefpcte

Als predikanten en kerkelijk werkers punten kunnen halen in het kader van de Permanente Educatie (PE) staat dat erbij vermeld. Vragen? PCTE, Postbus 8504, 8503 RM Utrecht, tel (030) 880 15 58, e-mail: pcte@protestantsekerk.nl.

U kunt zich nog inschrijven voor de volgende cursussen en activiteiten (alleen de startdatum is vermeld):

- **Cursus Liturgie**
11 februari, Bergen op Zoom
- **Cursus voor nieuwe ambtsdragers**
29 februari, Zoetermeer
6 april, Roermond
17 maart, Ridderkerk
- **Cursus voor ouderlingen**
2 februari, Lunteren
2 februari, Voorthuizen
2 februari, Harderwijk
2 februari, Wezep
- **Cursus Pastoraat**
15 februari, Naaldwijk
25 februari, Zierikzee
1 maart, Spijkenisse
22 maart, Hengelo
4 april, Zoetermeer
- **Cursus Pastoraat bij verlies en rouw**
15 februari, Lekkerkerk
- **Cursus Pastoraat en ouderen**
14 maart, Ommen
- **Cursus voor de scriba**
6 april, Putten
31 mei, Barendrecht
- **Cursus Armoede in Nederland**
2 februari, Drachten
16 februari, Dieren
16 februari, Ridderkerk
1 maart, Goes
4 april Hertogenbosch
4 april Enschede
- **Cursus Uitvaartbegeleiding door vrijwilligers**
23 februari, Drachten
- **Training Lichter leven met meditatie (PE 1,5)**
Training van vijf maal twee dagdelen voor predikanten en kerkelijk werkers, die meditatiecursussen willen leren geven aan mensen die kampen met stress, burn-out, depressiviteit, lichamelijke kwalen.
18 februari, Amersfoort
- **Cursus Zorg voor de ziel (PE 2,5)**
Jaargang van zes keer een tweedaagse groepsretraite voor predikanten, geestelijke verzorgers, kerkelijke werkers en pastorale werkers voor wie de tijd is aangebroken om aandacht te geven aan de eigen spiritualiteit.
15 februari, Maarssen
- **Training Begeleiding van meditatie (PE 1,5)**
Training van vijf maal twee dagdelen voor mensen, die zelf ervaring hebben met meditatie en die begeleiding willen gaan geven aan meditatiegroepen. Deze training is bedoeld voor predikanten en kerkelijk werkers, maar ook voor niet-theologen.
23 februari, Maarssen
- **Cursus Conflicthantering I (PE 0,75)**
Basiscursus van vijf dagdelen voor beginnende visitatoren.
16 februari, Hoogeveen
10 mei, Breda, Breda

- **Verdiepingsdag Begeleiden van Rouwgroepen (PE 0,25)**
Verdiepingsdag voor ex-deelnemers van de training Begeleiden van rouwgroepen. Tijdens deze dag wordt onder andere ingegaan op de ervaringen van deelnemers met de ervaringen uit de training en op nieuwe ontwikkelingen in vormen van rouwbegeleiding.
10 maart, Doorn
- **Leiding geven aan jezelf (PE 0,25)**
Training van 1 dag voor predikanten en kerkelijk werkers die het overzicht over het werk moeilijk kunnen bewaren en beter willen leren werken met planning en e-mail beheer.
4 april, Doorn
- **Leidinggeven aan veranderingen (PE 3,25)**
Cursus van vier dagen voor predikanten, kerkelijk werkers en leden van kerkenraden die aan de slag gaan met een veranderingstraject in hun gemeente.
Startdatum 7 maart, Doorn
- **Motiverende gespreksvoering (PE 2,5)**
Cursus van drie dagen voor predikanten, kerkelijk werkers, ambtsdragers en vrijwilligers die in hun werk individuen en groepen adviseren en begeleiden bij problemen en (andere) veranderingsprocessen.
Startdatum 19 september, Doorn

→ **Cursus Conflictantering II (PE 0,5)**

Verdiepingscursus van twee aaneengesloten dagen (vijf dagdelen met overnachting) voor mensen die de basiscursus gevolgd hebben. In de verdiepingscursus gaat het om de volgende stap: daadwerkelijk intervenieren in de conflictsituatie.
3 oktober, Doorn

→ **Training Maar ik kan de draad niet krijgen (PE 0,75)**

Training van vier dagdelen voor protestantse en rooms-katholieke pastores, kerkelijk werkers en andere beroepskrachten om vertrouwd te raken met het vorm en inhoud geven aan gespreksgroepen met kwetsbare en zorgafhankelijke ouderen.
8 februari, Doorn
5 april, Zwolle

→ **Training Begeleiden van rouwgroepen (PE 0,75)**

Tweedaagse training voor ouderlingen, kerkelijk werkers, predikanten en anderen die ervaring hebben in het begeleiden van rouwenden en die (willen) werken als begeleider van een rouwgroep in de kerkelijke gemeente.
21 april, Doorn

→ **Introductiecursus Meditatie (PE 1,5)**

Introductiecursus van 10 dagdelen voor predikanten, kerkelijk werkers en anderen die nog geen ervaring hebben met vormen van christelijke meditatie en hier meer van willen weten en het ook willen leren beoefenen.
Startdatum 26 augustus, Maarssen

→ **Training Christelijke meditatie in de (g)z**

Training van twee maal twee dagdelen voor werkers in de (geestelijke) gezondheidszorg die werken vanuit hun christelijke overtuiging en die vormen van christelijke meditatie willen integreren in de behandeling bij cliënten met een christelijke geloofsovertuiging.
Startdatum 19 maart, Amersfoort

→ **Training Mentoraat Basis (PE 2)**

Training van twee dagen voor predikanten en kerkelijk werkers die een mentorant of stagiaire toegewezen hebben gekregen.
23 mei, Doorn

→ **Verdiepingsdag Begeleiden van rouwgroepen (PE 0,25)**

Verdiepings- en terugkomdag voor oud-deelnemers van de training Begeleiden van rouwgroepen.
10 maart, Doorn

→ **Training Presentatie voor voorgangers (PE 1)**

Praktische training van vijf dagdelen voor predikanten en kerkelijk werkers. Deze training versterkt de presentatie van predikanten en kerkelijk werkers en vergroot het contact tussen spreker en toehoorder. Er wordt gewerkt aan het vergroten van het contact met de gemeente tijdens de preek of andere spreekmomenten voor een groep.
2 februari, Drachten
12 mei, Doorn

→ **Cursus Zinvol visiteren I (PE 0,5)**

Basiscursus van twee dagen voor visitatoren die nieuw benoemd zijn of kort geleden begonnen zijn.
27 mei, Doorn

→ **Training Loopbaanoriëntatie (PE 0,25)**

Training van drie dagdelen voor gemeentepredikanten en kerkelijk wer-

kers die overwegen een stap te zetten naar een andere werksituatie. Samen met elkaar kijk je naar kansen en bedreigingen die er zijn in het zoeken naar verandering van werk.
25 mei, Doorn

→ **Inspiratie dag: 'Monastiek: anders missionair?!'**

Deze dag is voor iedereen in de kerk – predikanten, voorgangers, kerkelijk werkers, pioniers en andere geïnteresseerden – die de betekenis van de monastieke traditie en levenswijze voor kerk en samenleving wil verkennen.
18 februari, Zwolle

BERICHTEN

Pastorale gespreksvragen

Wie zich als gemeentepredikant of predikant geestelijk verzorger verder wil bekwamen in pastorale gespreksvoering kan terecht bij de cursus Actief Pastoraat en Geestelijke Verzorging 2016-2017. Gedurende negen dagen wordt geoefend in actief ambachtelijk luisteren en spreken. Cursisten gebruiken casuïstisch materiaal en zij nodigen eenmalig een pastorant uit voor het voeren van een gesprek achter een one-way-screen. Organisatie: Radboudumc Expertisecentrum Geestelijke Verzorging en Pastoraat. Plaats: Radboudumc Nijmegen. Docenten: dr. Wim Smeets en dr. Anneke de Vries. Data: 30 augustus, 13 en 27 september, 11 oktober, 1 en 22 november, 6 december 2016, 10 en 24 januari 2017. Cursusprijs: € 999,-. Accreditatie: 2,75 punten PKN/PE resp. 15 punten SKGV. Meer informatie: www.radboudumc.nl/expertisecentrumgeestelijkeverzorging

Drewermann-kring

De studiekring Drewermann Nederland houdt op zaterdag 12 maart 2016 een open studiedag over het thema: Opgevekt–Opstandig. Spreker is ds. Klaas Hendrikse over: 'Opstanding' in dialoog met de visie van dr. Eugen Drewermann. Deze studiedag is opgenomen in het 'Open erkend aanbod in het kader van de Permanente Educatie' voor predikanten en kerkelijk werkers in de PKN (0,25 punt). Plaats: Marnix College, Prins Bernardlaan 25, 6713 MA Ede, 11.00-16.30 uur. Aanmelding (inclusief lunch) door overschrijving van € 20,- (leden en studenten) of € 30,- (niet-leden) op rekening NL15 INGB 0004 8599 35 t.n.v. Studiekring Drewermann Nederland te Veenendaal o.v.v. 'studiedag 12 maart 2016'. Informatie www.studiekringdrewermann.nl

Collecte Kerk in Actie 40dagentijd 6 maart

De situatie in Syrië is rampzalig en uitzichtloos. Het land is compleet verwoest: steden liggen in puin, veel ziekenhuizen en scholen zijn dicht. Riolering, watervoorziening en de vuilophaaldienst functioneren vaak nauwelijks meer. De diaconale organisatie van de Syrisch Orthodoxe Kerk probeert de nood te lenigen en zorgt voor tijdelijke opvang voor kinderen, noodpakketten en voedselhulp. De kerk werkt nauw samen met ACT Alliance, een christelijke organisatie,

die ook actief is in de vluchtelingenkampen in Libanon en Jordanië. ACT Alliance zorgt ervoor dat kinderen in de kampen naar school kunnen en dat er medische zorg is voor baby's en zwangere vrouwen. De nood is heel hoog in Syrië én in de vluchtelingenkampen. Met de opbrengst van de collecte steunt Kerk in Actie noodhulp-projecten in Syrië en wereldwijd in andere crisis-situaties.

Materiaal: Folders bij deze collecte zijn te bestellen via bestellingen@protestantsekerk.nl of (030) 880 13 37. Meer informatie, een collecteaankondiging en een PowerPointpresentatie is te vinden op www.kerkinactie.nl/40dagentijd

Collecte Kerk in Actie 40dagentijd 13 maart

De kerken in Amsterdam hebben de handen ineengeslagen om te zorgen voor de vele migranten in de stad. Sommigen wonen hier al jaren, maar weten vaak de weg niet te vinden naar de overheidsloketten. Of ze hebben moeite met de opvoeding, omdat hun kinderen opgroeien in een andere cultuur. Bij het diaconale centrum Stap Verder zijn ze welkom voor juridisch

advies, taallessen en opvoedhulp. Vrijwilligers van de kerk helpen hen om de weg te vinden naar medische zorg of maatschappelijke hulp. Ze zorgen ervoor dat deze medelanders zich ook echt thuis gaan voelen in Nederland. De collecte is bestemd voor deze en andere diaconale projecten van Kerk in Actie.

De folders bij deze collecte zijn te bestellen via bestellingen@protestantsekerk.nl of (030) 880 13 37. Meer informatie, een collecteaankondiging en een PowerPointpresentatie is te vinden op www.kerkinactie.nl/40dagentijd

Collecte Kerk in Actie Totaal 20 maart

Ghanese boeren hebben veel last van de klimaatveranderingen. Vooral in het noorden wordt het door extreme droogte steeds moeilijker om voedsel te verbouwen. De vrouwen verzamelen daarom kariténoten. Ze maken er boter van om te verkopen op de markt. De Presbyteriaanse kerk van Ghana (PCG) helpt de vrouwen daarbij. De landbouworganisatie

van de PCG geeft trainingen, leert de vrouwen nieuwe methodes om de noten te verwerken en zorgt voor kleine fabriekjes waar ze de boter kunnen maken. Kerk in Actie ondersteunt de kerk van Ghana bij haar werk. De opbrengst van de collecte is bestemd voor dit werk in Ghana en andere werelddiaconale projecten van Kerk in Actie.

Bij deze collecte zijn folders beschikbaar, te bestellen via bestellingen@protestantsekerk.nl of (030) 880 13 37. Meer informatie, een collecteaankondiging en een PowerPointpresentatie is te vinden op www.kerkinactie.nl/40dagentijd

Collecte Jeugdwerk Protestantse Kerk 27 maart

De blijde boodschap van het Evangelie willen we graag delen met kinderen en jongeren. JOP, Jeugdorganisatie van de Protestantse Kerk, helpt gemeenten om in contact te komen met kinderen, jongeren en hun ouders. In Hoek van Holland startte de gemeente samen met JOP inloepochtenden voor gezinnen, omdat er bij ouders behoefte was aan uitwisseling en ondersteuning bij de geloofsopvoeding.

Daarnaast ondersteunt JOP de gemeenten via gratis online programma's voor jeugdwerkers en predikanten in de kerk. Deze programma's worden gedeeld via Facebook en Twitter waardoor ze zich binnen no-time verspreiden onder een grote groep mensen. Met de opbrengst van de collecte kan JOP gemeenten blijven ondersteunen bij het doorgeven van geloven aan een nieuwe generatie.

Een collecteaankondiging is te vinden op www.protestantsekerk.nl/collecterooster

Gebeden

Avondgebed

God, ik dank je
– veel te weinig –
voor deze dag die ik weer mocht leven,
voor de benen en de voeten
die mij nog steeds dragen naar waar
ik wil,
voor tanden die geen pijn doen,
voor kleren op mijn lijf,
voor een dak zonder gaten boven mijn
hoofd,
voor de lucht om te ademen
en voor de wijn en voor het brood,
voor hen die met mij aan tafel zitten,
die van mij houden
en die het volhouden met mij.

Ik dank je
– veel te weinig –
voor de liefde en het verlangen,
voor het lachen van mijn kind,
en voor het weten en vertrouwen en
vermoeden
dat Jij er bent.

Dank U wel.

Amen

*Ds. Kersten Storch, geestelijk verzorger
en lid van de werkgroep Eredienst en
Kerkmuziek*

Zoeken

Ons is gezegd: Maak je geen zorgen...
Maar ik maak me zorgen, God.
Weet je dat?
Begrijp je dat?
Ik maak me zorgen
en ja hoor, ook over eten en drinken en
kleding,
over voedsel dat hen die het verbou-
wen niet kan voeden,
over schoon water dat zo veel mensen
ontbreekt,
over kleding gemaakt door mensen die
als slaven moeten werken.

Ik maak me zorgen om mijn kinderen
en hoe zij zullen leven,
en om de kinderen die nu al niet meer
kunnen leven.
Ik maak me zorgen, God,
maar ik wil niet verloren gaan in zor-
gen, wanhoop en verdriet.
Ik wil blijven zoeken naar wat jouw rijk

zou kunnen zijn,
naar gerechtigheid en vrede.
Weet je dat?
Begrijp je dat?
Wil jij mij helpen zoeken, God?

Amen

*Ds. Kersten Storch, geestelijk verzorger
en lid van de werkgroep Eredienst en
Kerkmuziek*

Nabijheid

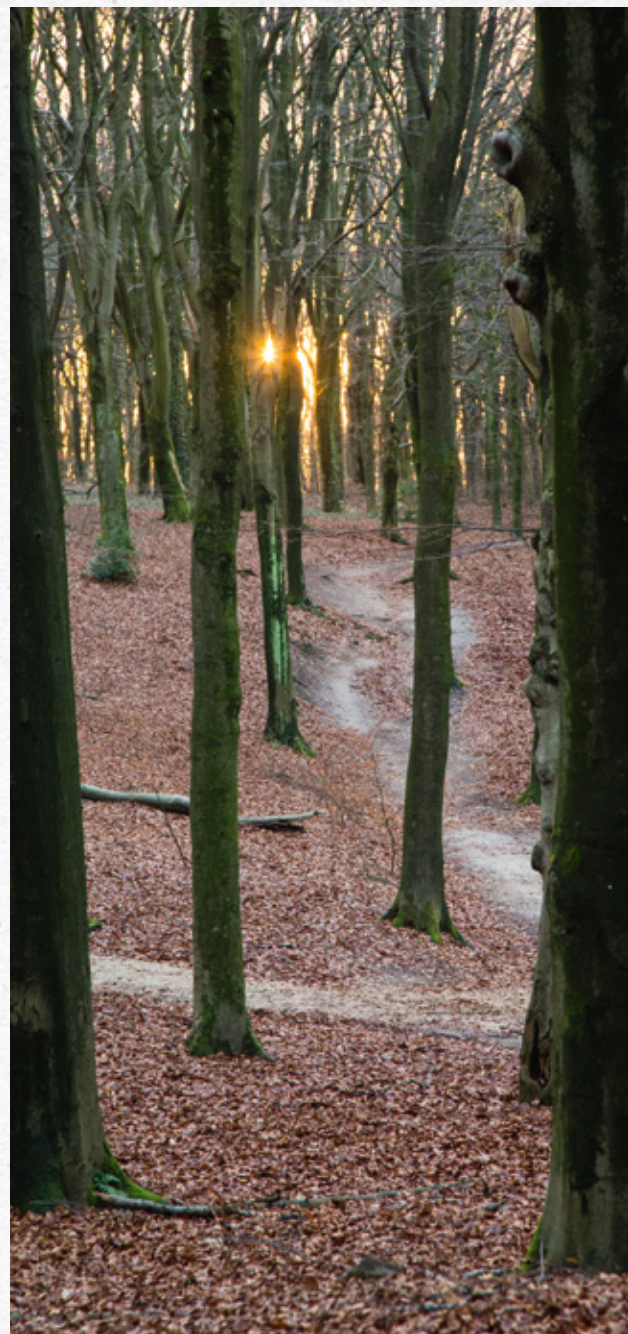
Hemelse Vader,
u schept in ons leven ruimte voor de
omgang met u.
Alles wat ons overkomt, kunnen we
uitzeggen.
Daarom leggen we alles wat ons be-
nauwt voor u neer.
U accepteert ons zoals we ons uitspre-
ken.
Wij danken u dat wat ons zo bezig-
houdt,
zich niet groot kan maken tot het alles-
beheersende,
want u bent erbij betrokken, ons toe-
gewend,
zodat we er niet alleen mee zijn.
Er is een medeweten van u met onze
problemen.
Er geschiedt niets zonder dat u erbij
bent.
Dit vertrouwen geeft ons troost.
Wij bidden om mensen die dit door
hun nabijheid bevestigen.

*Barend Wallet, in: Help ons U te
vinden – 101 nieuwe gebeden, uitg.
Protestantse Kerk*

Gebod om licht

God van tijd en eeuwigheid,
ik neem een moment de tijd.
Gewoon hier op deze plek.
Niet omdat ik zo verheven ben.
Niet omdat deze plaats nu zo heilig is.
Ik neem gewoon een moment de tijd.
Hier op deze plek.
Omdat ik verlang om in mijn leven uw
licht te zien.
Al was het maar even.

Raak mij aan door uw Geest
en open in mij de ruimte voor U en uw

koninkrijk.
Zodat vanuit die wereld
ik de dingen van mijn leven in een
ander licht zie.
En zodat de gewone dingen van het
leven
nieuwe betekenis en zin mogen krijgen.
Mijn vreugde en verdriet.
Mijn blijdschap en mijn boosheid.
Laat het alles in U richting vinden.

– een moment van stilte –

Onze Vader, die in de hemelen zijt...

*Jan Visser, in: Help ons U te vinden –
101 nieuwe gebeden, uitg. Protestantse
Kerk*

Aanleverinformatie

Kerkinformatie kent twee soorten advertenties: vacatureadvertenties van kerkelijke gemeenten en andere advertenties.

Vacatureadvertenties van gemeenten kunnen in vier verschillende formaten geplaatst worden: Klein (tot 65 woorden), Normaal (tot 130 woorden), Groot (tot 260 woorden) en Zeer groot (tot 520 woorden/ hele pagina). Voor deze formaten gelden respectievelijk de volgende tarieven: € 174, € 348, € 698 en € 1.394. Bepalend is het aantal woorden dat in het tekstverwerkingsprogramma Word linksonder wordt aangegeven.

Andere advertenties kunnen worden aangeboden aan Marijanne Dubbink, e-mail: bedrijfsadv.kerkinformatie@gmail.com, tel. 06 – 30 57 47 68.

Wijze van aanlevering

Per e-mail aan: kerkinformatie.advertenties@protestantsekerk.nl (de kale tekst in een Word-bestand en **logo's uitsluitend apart in een jpg-bestand**) of in papieren vorm per post aan: Kerkinformatie Advertenties (F. Rozemond), Postbus 8504, 3503 RM Utrecht.

Naam en logo's

De afkorting PKN wordt zoveel mogelijk vermeden. Wanneer het logo van de Protestantse Kerk wordt gebruikt dient dat *volledig* (met vaste naamtekst) te worden afgedrukt. Dit in verband met de optimale en eenduidige werking ervan. Eigen varianten op dit logo *kunnen* in Kerkinformatie worden geweigerd. Andere eigen logo's, beeldmerken, vignetten of foto's zijn uiteraard hartelijk welkom.

Uiterste aanleverdata

(zie ook www.protestantsekerk.nl/kerkinformatie)

Aprilnummer: 18 februari.

Meinummer: 17 maart.

Juninummer: 28 mei.

De advertentiepagina's in Kerkinformatie worden vanaf de dag van verschijnen tevens geplaatst op www.protestantsekerk.nl > klik rechtsboven op: Vacatures.

De redactie van Kerkinformatie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van advertenties. Bij de opmaak zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de wensen van de adverteerder.

UITNODIGING VOOR EEN NIEUWE
MISSIONAIRE RONDE
OVER GELOOF IN HET LEVEN VAN ALLEDAG

Deel je leven

WWW.PROTESTANTSEKERK.NL/MISSIONAIRERONDE

Protestantse
Kerk

**De Hervormde Gemeente Rouveen-Staphorst
'De Rank'**

is een jonge, veelkleurige gemeente. Maar liefst dertig procent van onze leden is onder de 20 jaar. We nemen de geestelijke vorming van onze jongeren serieus. We merken echter ook dat het woord 'catechisatie' het niet meer doet. Bij het ontwikkelen en uitvoeren van tienerwerk zijn we op zoek naar een

jeugdwerker m/v
25% (9 uur per week)

Wij zoeken een jeugdwerker die een relevante opleiding heeft afgesloten bij één van de vier Hbo-instellingen Kerkelijk werk waarmee de Protestantse Kerk een overeenkomst heeft.

De volledige vacaturetekst staat op onze website www.derankstaphorst.nl.

Uw motivatiebrief en cv kunt u tot en met 20 februari 2016 mailen naar onze scribe, Hannie Weststrate, scribe@derankstaphorst.nl.

 Fotoverantwoording:

Margot Berends 1, 4-6 | Colourbox 2a | Sandra Haverman 2b en 17 | NBB/Pepino Uva 9 | HH/Phil Nijhuis 10 | Marijke van der Giessen (avondmaalstel) 12a | Kees van de Veen (orgel Zuurdijk) 12b | Jan van de Lagemaat 13 | Niek Stam 14-15, 27 | Martijn Bronswijk 20-21 | Rink Hof 22 | HH/Dingena Mol 23 | Mirthe Verburg 24-25 | Han Jongeneel (Keus) 24-25 | NB/Angeline Swinkels (waterkan) 28 | NB/J. Pixels 29 | Spiertz 31

**Protestantse Wijkgemeente
Amstelveen-Zuid**

De Protestantse Wijkgemeente Amstelveen-Zuid is een door fusie van drie wijkgemeenten ontstane wijkgemeente in Amstelveen ten zuiden van de A9. De gemeente met ongeveer 2500 leden kent een grote mate van diversiteit en pluriformiteit.

Wij zoeken door veranderingen in de pastorale zorg, waarbij de nadruk verschuift naar het ontmoetingspastoraat, voor een periode van 2 jaar een

kerkelijk werker m/v (60%)

die zich bezoekend en inventariserend richt op de oudere gemeenteleden.

De kerkelijke werker is de spin in het web en verzet het grootste deel van het werk om met zo veel mogelijk mensen uit de aangegeven groep in contact te komen, ze te bezoeken en te inventariseren op welke manier hun vraag naar pastorale zorg het beste gediend is. Indien nodig kan direct pastorale zorg verleend worden. Het werk wordt georganiseerd in nauwe samenwerking met de drie aanwezige predikanten en de pastorale en diaconale vrijwilligers.

Wij zoeken iemand die:

- HBO theologie gestudeerd heeft;
- affiniteit en ervaring heeft met pastoraat en een grote luistervaardigheid;
- beschikt over vaardigheden om nieuwe vormen van pastoraat te ontwikkelen;
- overweg kan met het LRP administratie systeem van de PKN of het zich snel eigen kan maken;
- situaties rond armoede en eenzaamheid kan onderkennen.

Schriftelijke reacties kunt u **tot 28 februari 2016** richten aan de secretaris van de wervingscommissie: Alice Stronkhorst, Kerkweg 12, 1432 EJ Aalsmeer, telefoon 06-53 72 12 41 of alice.stronkhorst@caiway.nl, bij wie ook de profielschets en andere informatie beschikbaar is.

Voor informatie over de kerkelijke en burgerlijke gemeente zie: www.pwaz.nl en www.amstelveen.nl

**Protestantse Gemeente
Noordlaren Glimmen**

De Protestantse Gemeente te Noordlaren Glimmen zoekt een

predikant (m/v) 0,5 fte

Wij zijn een gemeente

- met 325 leden in de dorpen Noordlaren en Glimmen, in de gemeente Haren bij Groningen;
- waar 75 vrijwilligers actief zijn.

Wij willen een aanstekelijke gemeente zijn. In woord en daad, onderling en naar buiten in de samenleving, in het klein (onze dorpen) en het groot (de wereld waarin wij leven). Daarbij sluiten wij niemand uit, iedereen is welkom.

Vanuit het Evangelie willen wij antwoorden zoeken op hedendaagse (zingevings)vragen en actuele maatschappelijke thema's, en daarvoor op verschillende manieren ontmoetingen organiseren. Daarbij mogen wij elkaar aanspreken in naam van Jezus Christus, die ons als gemeente aan elkaar verbindt.

Wij zijn op zoek naar een predikant die de gemeente durft aan te spreken, het meedoen van haar leden weet te bevorderen en aan het samen gemeente-zijn invulling kan geven.

Wij zien uit naar een predikant die de Bijbelse boodschap weet te verbinden met de actuele vragen van vandaag en linken legt met wat mensen bezig houdt en beweegt. Wervend en inspirerend is. Open staat voor en affiniteit heeft met (liturgische) taal en muziek. In samenwerking met gemeenteleden en onze cantor vorm kan geven aan zowel een eigentijdse als een traditionele liturgie. Hij/zij is een verbindende persoonlijkheid en teamspeler.

Belangstellenden kunnen zich voor nadere inlichtingen wenden tot de voorzitter van de beroepscommissie Bernard van de Beek, p/a Nieuwe Schoolweg 5, 9756 BA Glimmen. Telefoon: 06 50 74 62 63.

Email: bcnoordlarenglimmen@gmail.com

Op de website www.pkn-haren.nl/glimmen staan de volledige profielen alsmede het beleidsplan en de sollicitatieprocedure.

Uw sollicitatie met een curriculum vitae (zo mogelijk per email) wordt **uiterlijk 13 februari** verwacht.

De Protestantse Gemeente Joure^{ca}
zoekt een

predikant (m/v) 1 fte

De Protestantse Gemeente Joure^{ca} telt ca. 3500 leden en vormt een combinatie met de Protestantse Gemeente Terkaple. Er zijn op dit moment twee fulltime en twee part-time predikanten en twee kerkelijk werkers werkzaam. We vormen een actieve en meelevende gemeente, waarin het geloof in alle diversiteit wordt beleefd en vormgegeven.

In verband met het emeritaat van één van de fulltime predikanten zijn wij op zoek naar iemand die:

- als theoloog midden in deze tijd staat en maatschappelijk betrokken is;
- in staat is om de Bijbelse boodschap te vertalen naar het leven van vandaag in zowel de eredienst als het pastoraat;
- met passie en lef met ons op weg gaat om te zoeken naar nieuwe vormen van vieren;
- kan en wil werken in een team van predikanten en pastores;
- weet te binden en verbinden en met enthousiasme en humor mensen weet te motiveren en in beweging te zetten.

Reacties tot uiterlijk 14 dagen na het verschijnen van dit blad naar: S. Kracht – Kompas 17 – 8502 BD Joure of scriba1@pgjoure.nl

Meer informatie kunt u opvragen bij L. Hazelhoff: (0513) 41 22 38 of voorzitter@pgjoure.nl

Voor meer informatie over onze gemeente verwijzen wij u graag naar onze website: www.pgjoure.nl

Protestantse gemeente
te Roden-Roderwolde

De Protestantse Gemeente te Roden-Roderwolde
zoekt een

fulltime predikant(e) 0,8 tot 1 fte

Wij zoeken iemand die:

- een warme pastor wil zijn voor oud en jong
- in woord en beeld samen met ons, wil zoeken naar een eigentijdse invulling van vieren, leren en dienen
- de gemeente inspireert en goed communiceert
- wil samenwerken met twee collega's en goed kan organiseren
- enthousiast vrijwilligers kan aansturen, stimuleren en motiveren
- relevante werkervaring heeft en tussen de 35 en 45 jaar is.

Wij bieden:

- een veelkleurige gemeente met veel activiteiten binnen en buiten de kerkgebouwen
- een prachtige werkomgeving
- eventueel een pastorie in Roderwolde

Meer informatie vindt u op www.pkn-roden.nl

Voor een informatiepakket kunt u contact opnemen met Ilse van Huffelen, ilsevanhuffelen@gmail.com

Voor meer informatie kunt u ook bellen met Nettie Kramer, 06-12 79 76 69.

Uw sollicitatie ontvangen wij graag uiterlijk 20 februari.

Geloof·Hoop·Liefde

Kerkelijk werker, gemeente- predikant of interim-predikant nodig?

Het Mobiliteitsbureau kan bemiddelen!
www.protestantsekerk.nl/mobiliteitsbureau
tel. (030) 880 15 05

Donatus verzekert vertrouwd

Donatus verzekert kerkgebouwen en wat daar bij hoort, zoals ruimtes voor kinderopvang, doopvonten, kanselbijbels en orgels. Donatus is een betrokken specialist. Klein genoeg om u persoonlijk van dienst te zijn. Groot genoeg om uw verzekeringsbelangen aan toe te vertrouwen. Samen met u zorgen we ervoor dat wat waardevol is, behouden blijft voor onze kinderen en hun kinderen en hun kinderen...

Donatus

Dé kerken- en monumentenverzekeraar

www.donatus.nl tel. 073 - 5221700

**kerk
in actie**

Geef voor gezond eten!

Collecte Werelddiaconaat

7 februari 2016

Protestantse
Kerk